

DR. MARCZINGÓS ÜGYVÉDI IRODA

Dr. Marczingós László
ügyvéd

Gazdasági Versenyhivatal
Budapest

Legfőbb Ügyészség
Budapest

Rigó Csaba Balázs
elnök
részére

Dr. Nagy Gábor Bálint
legfőbb ügyész
részére

Tisztelt Elnök Úr és Legfőbb Ügyész Úr!

A 2019/1937 irányelv védelmi hatálya alatt állva terjesztem elő bejelentésemet az EUMSZ 101. cikk és 102. cikk megsértésének megalapozott gyanújával:

2014. novemberében a magyar állam (Nemzetgazdasági Minisztérium) és a Bankszövetség külön megállapodást kötöttek:

A megállapodás tárgya az egyébként teljesen semmis deviza alapú kölcsönök forintosítása volt. Az állam és a Bankszövetség a DH törvények kapcsán kivonták magukat az uniós jog hatálya alól annak ellenére, hogy előttük ismert volt az EUB C-26/13 Kásler-ítélet tartalma. A magyar állam és a Bankszövetség korlátozták az ítélet hatályát, melyre jogi lehetőségük nem volt.

2015. februárjában az ERSTE BANK, AZ EBRD és a magyar kormány olyan megállapodást kötöttek, mely az uniós jogot súlyosan sértette. A megállapodás főbb, releváns elemei:

- A bankadó mértéke 2016-2019 közötti időszakban, a 2014 évi banki mérlegek alapján számolva, 2016-tól kezdődően 31 bázispontra, 2017-től 2018 végére 21 bázispontra csökken. A 2019-től a bankadó mértéke már az EU-ban uralkodó normáknak megfelelő szinten kell lennie. Az ezt tartalmazó törvényeket a kormány 2015 júniusáig a parlament elé viszi.*
- A kormány vállalta, hogy a devizaalapú hitelek forintosításáról szóló, 2014-es LXXVII. törvény végrehajtását úgy kell biztosítani, hogy annak kivitelezése során a bankszektorra az árfolyamkockázathoz kapcsolódó további költségek ne háruljanak.*

Iroda: 8272 Tagyon, Muskátli u.3.
Telefon/fax: 06(30)500-4662
E-mail: office@drmarczingos.hu
www.drmarczingos.hu

- A bankszektor a nemteljesítő hitelek (npl) leépítésében segítő törvénymódosításokat úgy kell megtervezni, hogy azok a nemzetközi legjobb gyakorlatokat tükrözzék, különös tekintettel a programok áttekinthetőségére és piaci alapú működésére.
- Az ingatlanárverések és kilakoltatások további szigorításától tartózkodni kell.
- A már létező, a bajba jutott hitelek ingatlanjainak megvásárlására vonatkozó programot ki kell bővíteni és a bekerülési feltételeket pedig lazítani kell.
- A kormány azt is megígérte, hogy a Bankszövetséggel való egyeztetés, sőt, a szervezet jóváhagyása nélkül nem fog új jogszabályokat hozni a magáncsődre és a banki ügyfelek visszamenőleges szerződésmódosítására vonatkozóan.
- Az uniós jogszabályok betartása érdekében a magyar kormány tartózkodik olyan törvények, intézkedések bevezetésétől, amelyek a bankszektor profitabilitására negatív hatással lehet - azokon kívül, amelyeket a magyar kormánynak be kell vezetnie az uniós tagságából fakadó kötelezettségéből adódóan. Azaz lényegében nem lesznek újabb büntetőadók.
- Biztosítják a fair versenyt és az egyenlő bánásmódot a magyar piacon aktív pénzügyi intézmények között - tulajdonosi összetételétől és méretétől függetlenül, az EU egységes belső piacra vonatkozó szabályainak megfelelően, a szabad és fair verseny szellemében. ezzel összefüggően nem

2015. augusztusában a Magyar Nemzeti Bank és a Bankszövetség az alábbi megállapodást kötötte:

Annak tárgya a Magyar Nemzeti Bank, valamint a Magyar Bankszövetség között a jelzáloghiteleken kívüli egyéb fogyasztói deviza és deviza alapú hitelek forintosításához kapcsolódó fedezeti ügyletekről

8. A Magyar Bankszövetség tagjai, illetve az összevont felügyelet hatálya alá tartozó pénzügyi csoport esetén csoporttagjaik mindent megtesznek annak érdekében, hogy a jelzáloghiteleken kívüli egyéb fogyasztói deviza és deviza alapú hitelek forintra való konverziójából adódó fedezeti (devizavételi) igényüket az MNB tenderein elégtérjék ki.

A megállapodás alapját képezte annak a pénzügyi visszaélésnek, mely során az MNB nyeresége elvesztette közpénz jellegét és magánvagyonokba került át.

Az EUB C-26/13 Kásler-ítélet kelte 2014. április 30.

Az ítélet az EU összes tagállamának összes jogalkalmazó szervére közvetlen anyagi jogi hatállyal bírt, ahol a hitelezők olyan tartalommal bíró szerződéses feltételeket alkalmaztak, mint amit az OTP tett meg a fogyasztókkal szemben.

Az ítélet alapján nyilvánvalóvá vált, hogy az alkalmazott vételi- és eladási árfolyamok (indexálási mechanizmus) semmis – melyet a DH1 tv. 3.§ (1) bekezdésében foglalt

megdönthetetlen törvényi vélelem deklarált – és a szerződés érvényessé nyilvánítására nincsen lehetőség. Az előzetes döntéshozatali kérelmet előterjesztő Kúria álláspontja az volt, hogy a tisztességtelen szerződéses feltétel hiányában a szerződés a 93/13 irányelv 6. cikk (1) bekezdés és a rPtk. 239.§ (2) bekezdés figyelembevételével nem teljesíthető, így a Kúria alapügyben hozott ítélete is a teljes semmisséget állapította meg.

Mivel a magyar piacon tömegével 2006-2008 között alkalmazott ilyen tisztességtelen feltételek kapcsán a magyar állam nem lépett fel a fogyasztók érdekében, sőt, a PSZAF 2006-os és 2008-as tájékoztatói fedezték a tisztességtelen feltételeket, a magyar állam kötelezettsége az lett volna, hogy felügyeleti intézkedéseivel mindent megtegyen annak érdekében, a tisztességtelen hitelezők:

- a) a fogyasztókkal közvetlen tárgyalásokat kezdeményezzenek azonnal és kezeljék az érvénytelenség jogkövetkezményeit*
- b) ne adhassák el vélt követeléseiket különböző faktor-cégeknek, hiszen a szerződések teljes érvénytelensége miatt az engedményezési szerződések is semmisek.*

A fenti kötelezettség az alábbiakból azzal fakadt, hogy az alábbi két EUB ítélet az uniós jog azon értelmezését adta, ahogyan mindig is alkalmazni kellett volna, illetve a Bíróság eleve korábbi ítélkezési gyakorlatára hivatkozott az alábbiak szerint:

A Bíróság 2024. április 25-i Banco Santander-ügyben hozott (C-561/21, ECLI:EU:C:2024:362) ítélet kimondta:

- 53 Ezenkívül ellentétes lenne a 93/13 irányelvvel, ha az eladót vagy szolgáltatót a nemzeti legfelsőbb bíróság által megállapított jogellenességgel szemben tanúsított tétlensége folytán még előnyösebb helyzetbe is hoznák. Az alapügyhöz hasonló körülmények között ugyanis az eladó vagy szolgáltató pénzügyi intézményként elvileg olyan jogi szolgálattal rendelkezik, amely e területre szakosodott, megszövegezte az ezen ügyben szóban forgó szerződést, továbbá képes követni e bíróság ítélkezési gyakorlatának fejlődését, és ebből levonni az ezen intézmény által már megkötött szerződésekre vonatkozó következtetéseket. Az ilyen pénzügyi intézménynek elvileg olyan ügyfélszolgálat is van, amely rendelkezik az érintett ügyfelekkel való könnyű kapcsolatfelvétellel szükséges valamennyi információval.

A Bíróság által követett ítéletei logikai lánc elemei visszavezetnek a Kásler-doktrínáig!

A Bíróság 2023. július 13-i CAJASUR Banko SA-ügyben hozott (C-35/22, ECLI:EU:C:2024:362) ítélet kimondta:

- 32 Márpedig az eladó vagy szolgáltató által a fogyasztóval kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételek esetében, amelyekkel a nemzeti ítélkezési gyakorlat részletesen foglalkozott, az ilyen kötelezettségnek mindkét szerződő felet azonos módon kellene terhelnie. Amennyiben ugyanis az állandó nemzeti ítélkezési gyakorlat megállapítja bizonyos szabványfeltételek tisztességtelen jellegét, a bankoktól ugyanúgy elvárható, hogy felvegyék a kapcsolatot azokkal az ügyfelekkel, akiknek a szerződése ilyen feltételeket tartalmaz, még mielőtt azok keresetet indítanának a szerződési feltételek joghatásainak megsemmisítése érdekében.
- 33 Ezenkívül, még ha nem is kizárt, hogy az igazságszolgáltatás megfelelő működéséhez fűződő közérdek elsőbbséget élvezhet a fogyasztók egyéni érdekeivel szemben, az érvényre juttatására irányuló eljárási szabályok nem tehetik lehetetlenné vagy rendkívül nehézé a fogyasztókat a 93/13 irányelv alapján megillető jogok gyakorlását (lásd ebben az értelemben: 2015. február 12-i Baczo és Vizsnyiczai ítélet, C-567/13, EU:C:2015:88, 51. és 52. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 34 Az olyan nemzeti szabályozás továbbá, mint a LEC 395. cikke, amely a pert megelőző lépések kezdeményezésének teljes felelősségét az érintett fogyasztóra hárítja, **nem ösztönzi arra az eladókat vagy szolgáltatókat, hogy szándékosan és önként levonják a tisztességtelen szerződési feltételekre vonatkozó ítélkezési gyakorlatból eredő valamennyi következményt, és ezzel segíti az ilyen feltételek joghatásainak fennmaradását. Végül az ilyen szabályozás azzal, hogy további pénzügyi kockázatot ró a fogyasztóra, olyan akadályt teremthet, amely visszatarthatja őt attól, hogy gyakorolja a közte és az eladó vagy szolgáltató között létrejött szerződésben szereplő feltételek esetlegesen tisztességtelen jellegének hatékony bírósági felülvizsgálatához való jogát.**
- 35 Végül nem róható fel annak a fogyasztónak, aki tisztességtelen feltételt tartalmazó szerződést kötött, hogy a hatáskörrel rendelkező nemzeti bírósághoz fordult annak érdekében, hogy gyakorolja a 93/13 irányelv által biztosított jogait abban az esetben, amikor az érintett eladó vagy szolgáltató annak ellenére tétlen marad, hogy az állandó nemzeti ítélkezési gyakorlat megállapította a hasonló feltételek tisztességtelen jellegét, és ennek arra kellett volna ösztönöznie az eladót vagy szolgáltatót, hogy ő maga vegye fel a kapcsolatot ezzel a fogyasztóval, és a lehető leghamarabb megszüntesse ennek a tisztességtelen feltételnek a joghatásait.
- 36 Márpedig a kérdést előterjesztő bíróság szerint a Tribunal Supremo (legfelsőbb bíróság) következetes ítélkezési gyakorlatot alakított ki, amelyben megállapította az alapeljárásban szereplőhöz hasonló típusú szerződési feltétel tisztességtelen jellegét. E tekintetben ismerteti, hogy a bankok ahelyett, hogy tájékoztatnák a fogyasztókat a tisztességtelen szerződési feltételekre vonatkozó nemzeti ítélkezési gyakorlat következményeiről, megvárják, hogy pert megelőző kérelemmel forduljanak hozzájuk, amelynek helyt adnak, vagy megvárják a bírósági eljárás megindítását, és az eljárási költségek viselésének elkerülése érdekében az ellenkérelem benyújtása előtt azonnal helyt adnak a kérelemnek.
- 37 Amint arra a főtanácsnok indítványának 50. pontjában rámutatott, tekintettel arra, hogy a bankoktól ilyen ügyekben elvárható tájékozottság, valamint arra, hogy a fogyasztók hátrányos helyzetben vannak a bankokhoz képest, **a jelen ítélet 36. pontjában említett magatartások komoly valószínűsítő körülménynek minősülhetnek a bankok rosszhiszeműségét illetően.** Fontos tehát, hogy a hatáskörrel rendelkező bíróság elvégezhesse az e tekintetben szükséges vizsgálatokat, és adott esetben levonhassa az abból eredő következtetéseket.
- 38 A fenti megfontolások összességére tekintettel a 93/13 irányelv 6. cikkének (1) bekezdését a tényleges érvényesülés elvére tekintettel úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amelynek értelmében annak a fogyasztónak, aki a pert megelőzően nem tett lépéseket a vele tisztességtelen feltételt tartalmazó szerződést megkötő eladóval vagy szolgáltatóval szemben, magának kell viselnie a 93/13 irányelv által számára biztosított jogok érvényesítése érdekében az eladóval vagy szolgáltatóval szemben indított bírósági eljárással összefüggésben felmerült saját költségeit abban az esetben, ha az eladó vagy szolgáltató a fogyasztó követelését vitatás nélkül elismerte, még akkor is, ha e szerződési feltétel tisztességtelen jellegét megállapították, feltéve, hogy a hatáskörrel rendelkező **nemzeti bíróság figyelembe veheti a hasonló szerződési feltételek tisztességtelen jellegét megállapító, szilárd nemzeti ítélkezési gyakorlatot** és az eladó vagy szolgáltató magatartását annak megállapítása érdekében, hogy **ez utóbbi rosszhiszeműen járt el**, és adott esetben kötelezheti őt e költségek viselésére.

Fentiek alapján alappal lehet arra következtetni, hogy az indexálási mechanizmust alkalmazó bankok és a tisztességtelen piaci magatartást elősegítő, fedező állami szervek összejátszása az Európai Unió strukturális alapjait támadják.

Az uniós csatlakozás után több millió un. deviza alapú kölcsön- és lízingszerződést kötöttek fogyasztókkal és fogyasztóknak nem minősülő természetes és jogi személyekkel. A jogviták a 2008-ban már tömegével létrejött szerződések hatására alakult ki, hiszen 2009. januárjában – néhány hónap alatt – 25%-ot gyengült a HUF a CHF-hez képest, így a fogyasztók milliói kerültek olyan helyzetbe, hogy adósságsapdába kerültek. A magyar bíróságok előtt nagyobb számban megindult perekben a kizárólagos hatáskörrel és illetékességgel rendelkező Fővárosi Törvényszék csaknem a működésképtelenség határára jutott a nagy perszám miatt. Ez azonban azt is eredményezte, hogy a bírói kar felismerte az un. értékállandósági kikötés (vételi- és eladási árfolyam alkalmazása) tisztességtelenségét, és sorra mondták ki az ilyen szerződések teljes érvénytelenségét.

A Bankszövetség és a Kúria így összeültek, hogy elejét vegyék a banki érdeksérelmeknek, hiszen a 18.5 milliárd EUR összeértékű fogyasztói szerződés érvénytelensége a magyar bankrendszer csődjét idézheti elő, mely államcsődhöz vezethet.

A Kúria két vonalon próbálta meg korlátozni az EU alapszerződéseinek hatályát, az uniós jog teljes érvényesülését és a hatékony bírói jogvédelem szintjét nullára csökkenteni:

- A) Elsődlegesen un. PJE, polgári jogegységi határozatokkal próbálta felülírni a 93/13 irányelv 6. cikk (1) bekezdésében foglalt kógens norma közvetlen anyagi jogi hatályát és az azt implementáló rPtk. módosítások rendelkezését, másfelől*
- B) Az un. Kásler-ügyben elismertetni az Európai Unió Bíróságával azt, hogy az indexálást tartalmazó ászf-ek nem tartoznak az irányelv hatálya alá, így a 93/13 irányelv által biztosított jogvédelem nem illeti meg a fogyasztókat, így a semmisséget nem az irányelv alapján, hanem a nemzeti jog szerint kell orvosolni.*

A fenti ügymenetben a Legfőbb Ügyészség igen jelentős szerepet töltött be, ugyanis:

2013. december 16. - 6/2013 PJE

A PJE határozat meghozatalát megelőző LFÜ álláspontban dr. Polt Péter kifejtette:

2) A deviza alapú kölcsönszerződésnek a devizában való nyilvántartása és elszámolása önmagában nem érinti a szerződések érvényességét és kizárólag e miatt nem minősül tisztességtelennek sem. Ugyanakkor az érvényesség kérdésében történt általános állásfoglalás nem helyettesíti - különösen a tisztességtelen szerződési kikötés körében - a szerződések és azok rendelkezései egyedi vizsgálatát.

Az LFÜ felismerte, hogy az értékállandósági kikötés (indexálási mechanizmus, C-260/18.) önmagában nem jelent semmisségi okot, de a szerződések egyedi vizsgálata vezethet ilyen eredményre. Márpedig, ha akkor és ott maga a LFÜ a perbíróságok közjogi kötelezettségeként fogadta el az egyedi vizsgálat lefolytatását, akkor ez a kötelezettség ma sem vonható kétségbe.

Az LFÜ nem foglalkozott azzal a kérdéssel 2013-ban, hogy amennyiben egy ilyen vizsgálat azt idézi elő, hogy az alkalmazott ászf mégis tisztességtelen, úgy az a szerződés részleges vagy teljes semmisségét okozza-e. Ilyet nem is jelenthetett volna ki, hiszen egy ilyen vizsgálat lefolytatása és annak eredményeinek értékelése csak és kizárólag a bíróságok önálló és objektív mérlegelésébe tartozó kérdés lehet. Azonban a vizsgálat lefolytatása és a döntés meghozatala objektív közjogi kötelezettség.

3) A hitelező köteles tájékoztatást nyújtani, kockázatfeltárást végezni, megállapításairól és az ügyfelet érintő kockázatokról az ügyfélnek tájékoztatást adni. A tájékoztatási kötelezettség elmulasztásához, a jogalkotó külön szerződéses szankciót nem fűzött, de a lehetséges kockázatokra is kiterjedő tájékoztatás hiánya az együttműködési kötelezettség megszegéseként értékelhető.

Legfőbb Ügyész úr tévedett, amikor arról beszél, hogy az átláthatóság sérelmének nincsen jogi szankciója, hiszen e körben alkalmazandó anyagi jog elsődlegesen a 93/13 irányelv 6.cikk (1) bekezdése. E kógens norma a közrendi normák rangjával bír és nem lehet felülírni a tagállami joggal, vagy ítélkezési gyakorlattal.

Az indexálási mechanizmus alkalmazása valóban az átláthatóság sérelmével járhat. A fogyasztóval kötött szerződések feltételei világos és érthető megfogalmazásának követelménye, amely a 93/13 irányelv huszadik preambulumbekzdésének fényében vizsgálándó, és amely ezen irányelv 5. cikkével azonos tartalommal bír, alapvető jelentőségű és magában foglalja azt a követelményt, hogy a fogyasztónak ténylegesen meg kell ismernie valamennyi kikötést. A szolgáltató által közölt információk alapján dönt ugyanis a fogyasztó arról, hogy szerződéses viszonyba lép-e a szolgáltatóval.

A 93/13 irányelv így szól:

3. cikk

(1) Egyedileg meg nem tárgyalta szerződési feltétel abban az esetben tekintendő **tisztességtelen feltételnek**, ha a jóhiszeműség követelményével ellentétben a felek szerződésből eredő jogaiban és kötelezettségeiben jelentős egyenlőtlenséget idéz elő a fogyasztó kárára.

6. cikk

(1) A tagállamok előírják, hogy fogyasztókkal kötött szerződésekben az eladó vagy szolgáltató által alkalmazott tisztességtelen feltételek a saját nemzeti jogszabályok rendelkezései szerint **nem jelentenek kötelezettséget a fogyasztóra nézve**, és ha a szerződés a tisztességtelen feltételek kihagyásával is teljesíthető, a szerződés változatlan feltételekkel továbbra is köti a feleket.

A rPtk. implementációja 2013-ban így nézett ki:

93/13 irányelv 6. cikk (1) bekezdése rPtk. 209/A.§ (2) bekezdése **SEMMISSÉG**
rPtk. 239.§ (2) bekezdés részbeni érvénytelenség esete

Azaz, pontosan lehetett tudni, hogy az indexálás minimum a szerződés részbeni semmisségét okozza és abban az esetben semmilyen behelyettesítésnek nincsen helye, hiszen a maradék tartalom pacta sunt servanda teljesíthető. Ha nem, akkor az egész megdő.

Az kérdés, hogy 2013-ban dr. Polt Péter vagy más tudhatta-e, hogy miért irányelvel ellentétes egy utólagosan létrehozandó kógens norma beillesztése a kieső feltétel helyébe?

Tudhatta, hiszen a C-618/10 Banco Espanol-ítéletet ő maga is ismerte, miként a teljes ügyészi kar is, aki hasonló ügyekkel foglalkozott. Ugyanis az ítéletet az EUB 2012.06.14-én már meghozta.

4) A hatályos Ptk. lehetővé teszi a szerződések bírósági úton történő módosítását, azonban a bírói úton történő szerződésmódosítás lehetősége nem korlátlan, hanem csak a Ptk. 226. §-ának (2) bekezdésében és a Ptk. 241. §-ában meghatározott feltételek fennállása esetén lehetséges.

Ez így annyira nem igaz, hogy azt az LFÜ is pontosan tudta. Hiszen a bírói szerződésmódosítást pont a fent hivatkozott C-618/10 ítélet zárta ki, illetve a 93/13 irányelv 6. cikk (1) bekezdése. Mivel a legfőbb ügyész jogi szakvizsgával rendelkezik, aki mögött professzionális uniós jogászok állnak, ilyet nem írhatott le megalapozottan. Az uniós jog tartalmában való tévedés kizárt, mert olyan alapszintű anyagi jogról van szó, mely ismerete elvár.

Ha azonban abból indulunk ki, hogy a Legfőbb Ügyészség ismerte az uniós jogot és az EUB ítéleteit, melyeket a C-123/22 ítéletben ismertettek szerint köteles alkalmazni mindenki szó szerint, akkor az LFÜ magatartása teljesen tudatos volt contra legem jellegében.

5) Általánosságban az érvénytelen szerződés alapján a jövőben szolgáltatás és ellenszolgáltatás nem követelhető, ezért az adós a kölcsönadott pénzüsszeget az érvénytelenség megállapítása esetén tovább nem használhatja. A bíróságnak minden esetben egyedileg kell vizsgálnia, hogy **az érvénytelenség melyik okon alapul, és hogy az kiküszöbölhető-e**. A bíróság ennek függvényében, az 1/2010. PK véleményben kifejtett elvek figyelembevételével dönthet az érvénytelenség jogkövetkezményeiről.

Magánjogunk és az uniós jog szerint érvénytelen szerződésből nem fakad kötelem, így nincsen a hitelezőnek joga a szerződés teljesítését követelni. A 93/13 irányelv 6. cikk (1) bekezdése pont erről szól.

A Legfőbb Ügyészség felismerte, hogy a perbíróságok közjogi kötelezettsége annak megvizsgálása, hogy az érvénytelenség jogkövetkezménye miként orvosolható. Ha ezt a Legfőbb Ügyészség 2013-ban pontosan tudta, akkor nekem ne jöjjön 2024-senki azzal, hogy ez nem egyértelmű és objektív közjogi kötelezettség!

6) Kizárólag a kereset tárgyában döntő bíróság van abban a helyzetben, hogy a szerződés egyedi vizsgálatával, az érvénytelenség oka feltárásával és értékelésével, továbbá annak a szerződéses jogviszonyra gyakorolt hatása mérlegelésével döntsön az érvénytelenség fennállásáról és okáról, valamint annak jogkövetkezményeiről. Deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződés részbeni érvénytelenség esetén csak akkor dől meg, ha a szerződés az érvénytelen rész nélkül nem teljesíthető.

Pontosan! Tehát minden olyan perben, ahol a fogyasztó a bíróság jogvédelmét kéri, a bíró nem oldhatja el magát azon anyagi és eljárásjogi, illetve közjogi kötelezettségétől, hogy alkotmányos feladatát teljesítse. És ez nem véleményes kérdés.

A Bíróság 2014. április 30-i Kásler vs OTP ügyben hozott (C-26/13., ECLI:EU:C:2014:282) ítélete

Az EUB ítélete közvetlen anyagi jogi hatállyal köti az összes olyan tagállami bíróságot és jogalkalmazó szervet, mely hasonló vagy megegyező tárgyú ügyekben jár el, ugyanis az EUB nem a perbeli felek jogvitáját dönti el, hanem az uniós jog értelmezését adja. Márpedig, aki azon uniós szabályt alkalmazni köteles, csak az EUB ítéletében foglalt értelmezést alkalmazhatja. Az EUB ítéletét felülértelmezni, átértelmezni nem lehetséges, az ítélet szövegét sem lehet csorbítani, átfogalmazni. Azt szó szerint kell alkalmazni.

Márpedig a Kúria a Kásler-szerződés teljes érvénytelenségének deklarálását követően a felülvizsgálati döntés indokolásában annak ellenére érvényessé nyilvánította, hogy annak tilalmáról pont az ítéletben foglaltak szerint bírt tudomást.

Ez volt az első alkalom, amikor a Kúria megtaposta az EUB ítéletét, mivel az neki nem tetszett, illetve a Bankszövetséggel kötött valamilyen megállapodás alapján a tisztességtelen hitelezők számára nem volt kedvező, így a teljes semmisség esetét mindenképpen el kellett kerülni.

2014. június 16. - 2/2014 PJE

A legfőbb ügyész az előbbi kérdésekkel kapcsolatban a következő álláspontot fejtette ki:

3) A szerződés egyoldalú módosítását lehetővé tevő szerződési feltétel akkor felel meg az átláthatóság követelményének, ha kialakításának alapelvei a jogszabályi követelményeknek maradéktalanul megfelelnek, a feltételek zártak, az árazási elvek egyértelműek és nyomon követhetőek, az állított összefüggések fennállnak. **A bíróság feladata az egyoldalú**

szerződésmódosítást lehetővé tevő szerződéses kikötések érvénytelensége vizsgálatakor, illetve az érvényes szerződéses kikötés alkalmazásakor annak értékelése, hogy a jogszabályi követelményeknek és az említett alapelveknek a szerződéses kikötés megfelel-e, illetve annak vizsgálata, hogy a kikötés alapján történt szerződésmódosítás a ténylegesség, az arányosság és a szimmetria elvének betartásával történt-e.

4) A 6/2013. PJE 1. pontjában a jogegységi tanács már megállapította, hogy az átszámítás nem jelent pénzváltást, csupán a folyósított, illetve a törlesztett összegnek a teljesítéskori árfolyam alapján történő kiszámítását. Ha ennek alapján a bíróság arra a következtetésre jut, hogy az átszámításra vonatkozó szerződési kikötés tisztességtelen, e feltétel helyébe a nemzeti jog diszpozitív rendelkezése lép, amelyet a jogegységi határozattal érintett időszakban a Ptk. 231. §-ának (2) bekezdése tartalmazott.

A legfőbb ügyész téved és álláspontja irányelvvel ellentétes. Ráadásul okszerűtlenül súlytalan, hiszen, ha így megoldott lenne a jogvita, akkor nem lett volna szükség a DH1 tv. 3.§ (2) bekezdésére.

Másfelől, dr. Polt Péter pontosan ismerte már a C-26/13 ítéletet, és tudta, hogy diszpozitív rendelkezés egyáltalán létezne, akkor az sem helyettesíthető be a fogyasztó akarata ellenében.

ÖSSZEGZÉS:

- ⇒ A fenti időszakban kifejtett legfőbb ügyészi tevékenység nem egy önállóan végzett ügyészi munka eredménye, hanem az alkalmazott szóhasználatok egyezősége miatt alappal feltételezhető, hogy a Bankszövetség – Kúria – Legfőbb Ügyészség háromszögben előre kialakították azt az álláspontot, mellyel megkerülhetik az uniós jog primátusát, illetve az EUB ítéleteinek hatályát.
- ⇒ Örömmel konstatáltam azonban, hogy az LFÜ pontosan meghatározta a perbíróságok közzogi kötelezettségét, így jelen ügyben nem mást kell szem előtt tartani, minthogy a feljelentés tárgyát képező bírói magatartás során a bírók célzatosan megsértették-e e közzogi kötelezettséget, vagy sem.
- ⇒ A bírói integritás sérelme és hivatali visszaélés megalapozott gyanúja miatt sorra kell megtennem a feljelentéseket, ám a LFÜ nem lát abban hibát, hogy az alárendelt ügyészi nyomozóhatóságok contra legem, önkényes döntéseket hoznak. Egyszerűen megkérdőjelezi az uniós jog és az EUB ítéletek hatályát.
- ⇒ A Legfőbb Ügyészséget már megkerestem korábban a 2019/1937 irányelv hatálya alá tartozó bejelentésem kapcsán, azonban az LFÜ elzárkózik minden vizsgálattól. Ennek következménye az lehet, hogy a Bizottság kontra Magyarország kötelezettségsszegési eljárásban (bejelentővédelmi irányelv átültetésének hiánya) értékelésre kerül a mulasztás ténye.

A C-26/13 ítéletet követően – kétségkívül – jelentős fejlődésen ment keresztül az EUB ítélkezési gyakorlata. E fejlődés azonban a fogyasztói jogok érvényesíthetőségét és a perbíróság kötelezettségeinek szélesítését, pontosítását irányozták, tehát nem arról van szó, hogy az EUB nem tartotta fenn korábbi ítélkezési gyakorlatát, avagy korlátozta volna ítéleteinek hatályát, hanem pont ellenkezőleg, egyre keményebb feltételeket állított a nemzeti bíróságokkal szemben.

A magyar államnak nem volt jogi lehetősége külön megállapodásokat kötni a tisztességtelen hitelezőkkel az alábbiak miatt:

C-188/07. sz. ügy Commune de Mesquer vs Total France

- 83 E tekintetben a tagállamok azon kötelezettsége, hogy minden szükséges intézkedést megtegyenek annak érdekében, hogy elérjék az irányelvben előírt célokat, **jogilag kötelező erejű**, amint ezt az EK 249. cikk harmadik albekezdése és maga az irányelv is előírja. Ez a minden általános és különleges intézkedés meghozatalára vonatkozó kötelezettség – hatáskörük keretén belül – érvényes a tagállamok minden hatóságára, beleértve a bírói hatáskörrel rendelkező hatóságokat is (lásd a C-106/89. sz. Marleasing-ügyben 1990. november 13-án hozott ítélet [EBHT 1990., I-4135. o.] 8. pontját, valamint a fent hivatkozott Inter-Environnement Wallonie ügyben hozott ítélet 40. pontját).

Forrás:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=69388&pageIndex=0&doclang=HU&mode=lst&dir=&cc=first&part=1&cid=6792889>

A C-377/14. sz. ügyben, Radlinger Radlingerová

- 76 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az EUMSZ 288. cikk harmadik bekezdése értelmében az irányelv, miközben az elérendő célokat illetően minden címzett tagállamra kötelező, a forma és az eszközök megválasztását a nemzeti hatóságokra hagyja. Így maguk az irányelvek nem keletkeztethetnek magánszemélyekre vonatkozó kötelezettségeket, következésképpen azokra önmagukban nem is lehet magánszemélyekkel szemben hivatkozni (2012. január 24-i Dominguez-ítélet, C-282/10, EU:C:2012:33, 37. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Ettől még a tagállam azon kötelezettsége, hogy megtegye az irányelv által előírt cél eléréséhez szükséges valamennyi intézkedést, olyan kötelező kötelezettség, amelyet az EUMSZ 288. cikk harmadik bekezdése és maga az irányelv ír elő. Ez a kötelezettség, hogy meghozzanak minden általános és különös intézkedést, a tagállamok valamennyi hatóságára vonatkozik, beleértve – hatáskörük keretei között – az igazságügyi hatóságokat is (2008. június 24-i Commune de Mesquer ítélet, C-188/07, EU:C:2008:359, 83. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

Forrás:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=176802&pageIndex=0&doclang=HU&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=1863978>

~ ~ ~

Banki-állami-igazságszolgáltatási kartell:

Az EUB a **Deutsche Bank Polska SA** ügyben hozott (C-325/23, ECLI:EU:C:2024:453) **végzésében kimondta**, hogy

Az alapügy és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

február 1-jén JF és OP, mint fogyasztók, a Deutsche Bankkal egy építési telek megvásárlására kötötték a szóban forgó kölcsönszerződést, amelynek megkötése azt követően történt, hogy **200 000 PLN (kb. 46 000 euró) összegű, tizenöt éves futamidejű, svájci frankban felvett kölcsönt igényeltek**. A szóban forgó hitelszerződés alkalmazásában a Deutsche Bank **a svájci frankban nyújtott hitel végleges összegét úgy határozta meg, hogy a fent említett összeget a saját deviza vételi árfolyama alapján számította át. A hitel végleges összegét így 85 010 svájci frankban (kb. 87 022 EUR) állapították meg, és nem volt további megállapodás tárgya.**

20 Az említett bíróság rámutatott, hogy az ilyen feltétel tisztességtelen, mivel **egyrészt** a bank javára veszi figyelembe a szóban forgó hitelszerződésben kifejezetten nem szereplő, a saját beszerzési árfolyamának alkalmazásából eredő árfolyamkülönbséget a hitelösszeg átváltásakor, **másrészt** pedig az e pénzzemmel kapcsolatos árfolyamkockázatot a fogyasztókra hárítja át.

21 Az említett bíróság azonban szükségesnek tartja, hogy a Bíróságtól **először is** azt a kérdést kérdezze, hogy egyedileg meg nem tárgyalta feltételnek tekinthető-e az a feltétel, amely szerint a hitel összegét devizában, kizárólag a bank által már a szerződéskötést megelőzően meghatározott árfolyam alapján rögzítik. A JF és az OP ugyanis csak a Deutsche Bank által **egy olyan mechanizmus alapján kiszámított végleges kölcsönösszeget fogadhatta el**, amely ráadásul nem a felek közötti szerződéses megállapodásból, hanem a bank belső szabályzatának alkalmazásából eredt, és ráadásul a kölcsönszerződés a bank szabványos szerződési sablonján alapult.

22 **Másodszor**, a kérdést előterjesztő bíróság - abban az esetben, ha abból kell kiindulni, hogy egy ilyen kikötés nem tekinthető egyedileg megtárgyalt kikötésnek - azon követelmény terjedelmére kíváncsi, hogy a kikötést világos és érthető nyelven kell megfogalmazni. **E bíróság álláspontja szerint ugyanis egy devizában denominált hitelmegállapodással összefüggésben egyértelműen meg kell határozni a svájci frankban kifejezett kötelezettség és a zlotyban kifejezett ellenszolgáltatás közötti kapcsolatot, hasonlóan ahhoz, amit a Bíróság a 2021. november 18-i ítéletében, az A. S.A. (C-212/20, EU:C:2021:934), még akkor is, ha ez az ítélet olyan feltételre vonatkozott, amelyet nem tekintettek a felek fő teljesítésére kiterjedőnek.** E bíróság ebből azt a következtetést vonja le, hogy - a kölcsön összegét és pénzzemét meghatározó feltétel tekintetében - a kölcsönfelvevőket megfelelő tájékoztatással kell ellátni mind a bank javára történő árfolyamkülönbség figyelembevételéről, mind az árfolyamkockázat fogyasztókra történő átruházásáról, így az ilyen feltétel megfelel annak a követelménynek, hogy azt egyszerű és érthető nyelven kell megfogalmazni.

39 Ebből következik, hogy ilyen körülmények között, amelynek esetleges felülvizsgálata a kérdést előterjesztő bíróság feladata, a hitelösszeg meghatározására vonatkozó feltételt, amely meghatározza a devizában denominált hitel végső összegének meghatározási módját, és így végső soron a fogyasztók által vállalt tartozás összegét, a 93/13 irányelv 3. cikkének (1) és (2) bekezdése értelmében egyedileg ki nem tárgyalta szerződési feltételnek kell tekinteni, mivel e feltételt kizárólag a Deutsche Bank határozta meg e szerződés megkötését megelőzően, aminek következtében a fogyasztóknak semmilyen befolyásuk nem lehetett annak kialakítására.

40 A fentiekre tekintettel az első kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 93/13 irányelv 3. cikkének (1) és (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy **a fogyasztó nem tudta befolyásolni a szerződés létrejöttét. A 93/13 irányelv 1. és 2. cikkét úgy kell értelmezni, hogy a fogyasztóval kötött, külföldi pénzzemben denominált hitelszerződésben foglalt olyan feltételnek kell tekinteni, amelyet e rendelkezés értelmében nem egyedileg tárgyalta meg, és amely alapján a bank jogosult az e pénzzemben kifejezett hitel végső összegét a nemzeti pénzzemben kifejezett összeghez viszonyítva meghatározni, a fogyasztó finanszírozási kérelmének megfelelő, a bank által egyoldalúan meghatározott árfolyamra, amennyiben e végső összeg meghatározását kizárólag a bank határozta meg a szerződés megkötése előtt, és a fogyasztó ezért nem tudta befolyásolni annak kialakulását.**

43 Konkrétan, a második és a harmadik kérdést illetően a Bíróság rámutat, hogy az említett ügyekben fennálló helyzettel eltérően **a jelen hitelszerződésben az árfolyamkülönbség és az árfolyamkockázat ugyanazon szerződési feltétel, nevezetesen a hitelösszeg rögzítésére vonatkozó feltétel alapján terheli a fogyasztót, amely egyébként meghatározza e szerződés fő tárgyát.** A bíróság ezért azt kérdezi, hogy e körülmény ellenére annak megállapítása érdekében, hogy a hitelösszeg rögzítésére vonatkozó feltétel megfelel-e a 93/13 irányelv 4. cikkének (2) bekezdésében előírt, a világos és érthető nyelvezetre vonatkozó követelménynek, és hogy tisztességtelen-e, **a Bizottság az árfolyamkülönbségre összpontosíthatja-e az elemzést, figyelmen kívül hagyva az árfolyamkockázatot, amelyet ugyanezen feltétel a fogyasztókra hárít.**

A fogyasztói és nem fogyasztói szerződések kapcsán kialakított hitelezői magatartás hasonló, csaknem azonos. Jelen esetben az a lényegi elem, hogy az indexálás meghatározza a szerződés fő tárgyát. Ráadásul a végzés külön kiemeli az indexálási mechanizmus és az annak kapcsán megkövetelt tájékoztatás összefüggéseit, mely nem csupán a fogyasztóvédelemre hat ki.

Másrészről a rPtk. 201.§ (1) bekezdés és rPtk.200.§ (2) bekezdés első fordulata alapján eleve semmisségi okként jelentkezik a jogszabályt megkerülni kívánó szerződést. A második fordulat pedig idehaza csak azért nem volt eddig alkalmazott, mert a magyar bírói kar felfogása szerint a „csalás” nem jóerkölcsebe ütköző.

A Lombard/AxFina szerződéskötési gyakorlata eredendően arra irányult, hogy akár a fogyasztókat, akár a vállalkozásokat, önkormányzatokat kisémmizze az indexálási mechanizmusra vonatkozó feltételek gyakorlásával.

Az EUMSZ 101. cikk és 102. cikk alkalmazása kapcsán ismert a Lombard Club esete:

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/hu/ip_02_844

Az EUB előtti C-125/07 P, C-133/07 P, C-135/07 P és C-137/07 P egyesített ügyekben hozott ítélet így szólt:

36Először is emlékeztetni kell arra, hogy egyrészt a Bíróság kimondta, hogy ahhoz, hogy valamely döntés, megállapodás vagy magatartás alkalmas legyen a tagállamok közötti kereskedelem befolyásolására, objektív jogi vagy ténybeli tényezők összessége alapján kellő valószínűséggel lehetővé kell tennie, hogy közvetlenül vagy közvetve, ténylegesen vagy lehetségesen olyan irányú hatást gyakoroljon a tagállamok közötti kereskedelmi szerkezetre, amely akadályozhatja a tagállamok között az egységes piac célkitűzéseinek megvalósítását. Mindenesetre e hatás nem lehet jelentéktelen (a C-238/05. sz., Asnef-Equifax és Administración del Estado ügyben 2006. november 23-án hozott ítélet [EBHT 2006., I-11125. o.] 34. pontja és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

37Így a Közösségen belüli kereskedelemre gyakorolt hatást rendszerint több olyan tényező együttesen váltja ki, amelyek külön-külön nem lennének szükségszerűen meghatározóak. Meg kell vizsgálni a gazdasági és jogi hátteret annak eldöntése érdekében, hogy valamely megállapodás érzékelhető hatással van-e a tagállamok közötti kereskedelemre (a fent hivatkozott Asnef-Equifax és Administración del Estado ügyben hozott ítélet 35. pontja és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

38Másképpen a Bíróság már kimondta, hogy az a tény, hogy valamely megállapodás csak egyetlen tagállamban történő kereskedelemre irányul, még nem zárja ki azt, hogy érinti a tagállamok közötti kereskedelmet. Az ilyen, valamely tagállam teljes területére kiterjedő megállapodás természeténél fogva azzal a hatással jár, hogy tartóssá teszi a nemzeti piacok szerinti részekre töredezt, akadályozva ezzel a Szerződés által célul kitűzött gazdasági keresztfefonódást (a fent hivatkozott Asnef-Equifax és Administración del Estado ügyben hozott ítélet 37. pontja és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

39Következésképpen a fellebbezők állításával ellentétben az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 181. pontjában helyesen választotta okfejtése kiindulási pontjának a tagállamok közötti kereskedelem érintettségére vonatkozó erős vélelmet, kifejtve rögtön azt is, hogy „[e] vélelem csak akkor dönthető meg, ha a megállapodás jellemzőinek és a gazdasági körülményeknek a vizsgálata az ellenkezőjét bizonyítja”.

40Az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 182–185. pontjában le is folytatta ezt a vizsgálatot. Többek között az ítélet 183. pontjában azt állapította meg, hogy „[a] »Lombard-hálózat« keretében történő összejátszások nem csak szinte minden ausztriai hitelintézetet érintettek, hanem banki termékek és szolgáltatások igen széles körét is, többek között a betéteket és a hiteleket, és ebből következően módosíthatják a versenyfeltételeket a tagállam egész területén”. Az ítélet 185. pontjában megvizsgálta a piacelosztó hatás lehetőségét, és azt állapította meg, hogy „[a] »Lombard-hálózat« hozzájárulhatott a piacra jutás [...] korlátainak fenntartásához, amennyiben lehetővé tette az osztrák bankpiac szerkezetének [...] a megőrzését.”

41Így, miután a megtámadott ítélet 111–121. pontjában részletesen ismertette az egyes kerekasztalok célját, az Elsőfokú Bíróság – anélkül, hogy tévesen alkalmazta volna a jogot – az ítélet 185. pontjában azt állapíthatta meg, hogy a „Lombard-hálózat” fennállása akadályozza az osztrák piacra való szabad bejutást, és ezért a kartell határokon átnyúló hatást fejthet ki.

42A megtámadott ítélet 186. pontjában ezért jogosan állapította meg azt, hogy a szóban forgó megállapodásnak piacfelosztó

hatása lehetett, és befolyásolhatta a tagállamok közötti kereskedelmet.

43 Másodszer, az RZB állításával ellentétben az Elsőfokú Bíróság nem fordította meg a bizonyítási terhet, hanem a tények értékelésére vonatkozó hatásköre gyakorlása során, vizsgálatot követően azt állapította meg, hogy a felperesek nem döntötték meg azt a vélelmet, amely szerint az átfogóan vizsgált és Ausztria egészére kiterjedő kartell alkalmas volt arra, hogy befolyásolja az államok közötti kereskedelmet.

44 Harmadszor, meg kell állapítani, hogy az Elsőfokú Bíróság által a megtámadott ítélet 181. pontjában ismertetett érvelés nem ellentétes az ítélet 164. pontjában kifejtettekkel.

45 A 164. pontban ugyanis az Elsőfokú Bíróság csupán a felperesek arra irányuló érvelését utasította el, hogy kizárólag a kartell piacfelosztó hatásai bizonyíthatják azt, hogy alkalmas-e a tagállamok közötti kereskedelem befolyásolására.

46 Negyedszer, emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az EK 81. cikk (1) bekezdése nem követeli meg, hogy a hatálya alá tartozó megállapodásoknak érzékelhető hatása legyen a tagállamok közötti kereskedelemre, csak annak megállapítását írja elő, hogy azok jellegüknél fogva képesek ilyen hatást kifejteni (a fent hivatkozott Asnef-Equifax és Administración del Estado ügyben hozott ítélet 43. pontja és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

66 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az EK 81. cikk (1) bekezdése nem követeli meg, hogy a hatálya alá tartozó megállapodásoknak érzékelhető hatása legyen a tagállamok közötti kereskedelemre, csak annak megállapítását írja elő, hogy azok jellegüknél fogva képesek ilyen hatást kifejteni (a fent hivatkozott Asnef-Equifax és Administración del Estado ügyben hozott ítélet 43. pontja).

67 E tekintetben az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 111–121., 179. és 183–185. pontjában rámutat arra, hogy a megállapodás szinte valamennyi osztrák hitelintézetre kiterjed, a banki termékek és szolgáltatások széles körére vonatkozik, és az osztrák terület egészét lefedi, előidézve ezzel annak veszélyét, hogy a tagállam egészében megváltoznak a kereskedelem feltételei.

A tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat fogyasztó szempontú megközelítése átvezet a tisztességtelen piaci magatartás és versenykorlátozás fogalmaira:

(1996. évi LVII. törvény a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról)

101. cikk

(az EKSz. korábbi 81. cikke)

(1) A belső piaccal összeegyeztethetetlen és tilos minden olyan vállalkozások közötti megállapodás, vállalkozások társulásai által hozott döntés és összehangolt magatartás, amely hatással lehet a tagállamok közötti kereskedelemre, és amelynek célja vagy hatása a belső piacon belüli verseny megakadályozása, korlátozása vagy torzítása, így különösen:

- a) a beszerzési vagy eladási árak, illetve bármely egyéb üzleti feltétel közvetlen vagy közvetett rögzítése;
- b) a termelés, az értékesítés, a műszaki fejlesztés vagy a befektetés korlátozása vagy ellenőrzése;
- c) a piacok vagy a beszerzési források felosztása;
- d) egyenértékű ügyletek esetén eltérő feltételek alkalmazása az üzletfelekkel szemben, ami által azok hátrányos versenyhelyzetbe kerülnek;
- e) a szerződések megkötésének függővé tétele olyan kiegészítő kötelezettségeknek a másik fél részéről történő vállalásától, amelyek sem természetüknél fogva, sem a kereskedelmi szokások szerint nem tartoznak a szerződés tárgyához.

(2) Az e cikk alapján tiltott megállapodás vagy döntés semmis.

(3) Az (1) bekezdés rendelkezéseinek alkalmazásától azonban el lehet tekinteni az olyan esetekben, amikor

- vállalkozások közötti megállapodás vagy megállapodások csoportja;
 - vállalkozások társulásai által hozott döntés vagy döntések csoportja;
 - összehangolt magatartás vagy összehangolt magatartások csoportja
- hozzájárul az áruk termelésének vagy forgalmazásának javításához, illetve a műszaki vagy gazdasági fejlődés előmozdításához, ugyanakkor lehetővé teszi a fogyasztók méltányos részesedését a belőle eredő előnyből anélkül, hogy:

- a) az érintett vállalkozásokra olyan korlátozásokat róna, amelyek e célok eléréséhez nem nélkülözhetetlenek;
- b) lehetővé tenné ezeknek a vállalkozásoknak, hogy a kérdéses áruk jelentős része tekintetében megszüntessék a versenyt.

102. cikk

(az EKSz. korábbi 82. cikke)

A belső piaccal összeegyeztethetetlen és tilos egy vagy több vállalkozásnak a belső piacon vagy annak jelentős részén meglévő **erőfölényével való visszaélése**, amennyiben ez hatással lehet a tagállamok közötti kereskedelemre.

Ilyen visszaélésnek minősül különösen:

- a) tisztességtelen beszerzési vagy eladási árak, illetve egyéb tisztességtelen üzleti feltételek közvetlen vagy közvetett kikötése;
- b) a termelés, az értékesítés vagy a műszaki fejlesztés korlátozása a fogyasztók kárára;
- c) egyenértékű ügyletek esetén eltérő feltételek alkalmazása az üzletfelekkel szemben, ami által azok hátrányos versenyhelyzetbe kerülnek;
- d) a szerződések megkötésének függővé tétele olyan kiegészítő kötelezettségeknek a másik fél részéről történő vállalásától, amelyek sem természetüknél fogva, sem a kereskedelmi szokások szerint nem tartoznak a szerződés tárgyához.

Az EUMSZ 101. cikkében és 102. cikkében meghatározott versenyszabályok végrehajtásáról szóló 2002. december 16-i 1/2003/EK tanácsi rendelet és az Európai Bizottság Közleménye (2009/C 45/02) alkalmazásával az alábbiakat lehet leszögezni:

- a) a hitelező az un. indexálási mechanizmus alkalmazásával kizorította azon vetélytársait, akik nem alkalmaztak tisztességtelen szerződéses feltételeket, illetve nem kívánták megkerülni a jogszabályokat. A piacon csak olyan hitelezők maradtak fenn, aki ugyanazon módszerekkel léptek fel, és alkalmazták összehangolt feltételeiket mind a fogyasztókkal, mint vállalkozásokkal, önkormányzatokkal szemben.
- b) a fenti tisztességtelen gyakorlat a verseny korlátozása volt (versenystratégia)
- c) a nem fogyasztók számára nyújtott banki szolgáltatások mechanizmusa végül a fogyasztók károsodását okozza, hiszen a vállalkozások végső soron a fogyasztók felé nyújtják szolgáltatásaikat.

(A Bizottság úgy ítéli meg, hogy a fogyasztóknak okozott kár keletkezhet például abból, hogy az erőfölényben lévő vállalkozások által kizárt versenytársakat a megtagadás akadályozza abban, hogy innovatív árukat vagy szolgáltatásokat vezessenek be a piacra, és/vagy abból, hogy az innováció valószínűleg lelassul. Ez lehet a helyzet különösen akkor, ha a szállítást kérő vállalkozás tevékenysége nem korlátozódik az erőfölényben lévő vállalkozás már jelen lévő termékeinek vagy szolgáltatásainak helyettesítésére a termelési vagy forgalmazási láncban lejjebb lévő piacon, hanem olyan új vagy továbbfejlesztett árukat kíván gyártani vagy szolgáltatásokat kíván nyújtani, amelyekre potenciális fogyasztói kereslet mutatkozik, illetve amelyek hozzájárulnak a műszaki fejlődéshez)

Az 1996. évi LVII. törvény alkalmazása révén alappal merül fel az indexálást alkalmazó hitelezők közötti versenyt korlátozó megállapodás léte, és a kartell.

21. § Tilos a gazdasági erőfölénnyel visszaélni, így különösen:

- a) az **üzleti kapcsolatokban** – ideértve az általános szerződési feltételek alkalmazásának esetét is – tisztességtelenülvételi vagy eladási árakat megállapítani, vagy más módon indokolatlan előnyt kikötni, vagy hátrányos feltételek elfogadását kikényszeríteni;

A Bíróság 2024. április 18-i Heureka Group a.s. kontra Google LLC ügyben hozott (C-605/21., ECLI:EU:C:2024:324) ítélete kimondta:

- 53 Ebben az összefüggésben emlékeztetni kell arra, hogy az EUMSZ 102. cikk közvetlen hatásokat vált ki a magánszemélyek közötti jogviszonyokban, és olyan jogokat keletkeztet a jogalanyok számára, amelyeket a

nemzeti bíróságoknak védelemben kell részesíteniük (2019. március 28-i Cogeco Communications ítélet, C-637/17, EU:C:2019:263, 38. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 54 Az EUMSZ 102. cikk joghatásainak teljes körű kifejtését, különösen pedig az e cikkben megfogalmazott tilalom hatékony érvényesülését veszélyeztetné, ha az elévülési idő kezdő időpontját, az elévülés nyugvásának vagy megszakadásának időtartamát és feltételeit meghatározó nemzeti szabályozás miatt valamely személy számára gyakorlatilag lehetetlen vagy rendkívül nehéz lenne kártérítést követelni azért a kárért, **amelyet az erőfölényben lévő vállalkozásnak a verseny korlátozására vagy torzítására alkalmas visszaélésszerű magatartása okozott neki.** Bármely személynek az ilyen kár megtérítésének követelésére vonatkozó joga ugyanis megerősíti az uniós versenyjogi szabályok hatékonyságát, **továbbá jellegénél fogva visszatartat az erőfölénnyel való, a verseny korlátozására vagy torzítására alkalmas visszaélésektől, hozzájárulva ekképpen az Európai Unión belüli hatékony verseny fenntartásához** (lásd ebben az értelemben: 2019. március 28-i Cogeco Communications ítélet, C-637/17, EU:C:2019:263, 39. és 41. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 55 Márpedig az ítélkezési gyakorlatból kitűnik, hogy e jog gyakorlása gyakorlatilag lehetetlenné vagy rendkívül nehezzé válna, ha a versenyjogi rendelkezések megsértése miatti kártérítési keresetekre alkalmazandó elévülési idők azelőtt kezdődnének, hogy a jogsértés befejeződött volna, és a károsult fél tudomást szerzett volna, vagy észszerűen úgy volna tekinthető, hogy tudomást szerzett a kártérítési keresete megindításához elengedhetetlen információkról (lásd ebben az értelemben: 2022. június 22-i Volvo és DAF Trucks ítélet, C-267/20, EU:C:2022:494, 56., 57. és 61. pont).

Fentiekből – egyelőre – jelen perre a versenyjogra való utalás bír relevanciával. Bármely hitelező azon magatartása, mellyel hozzáigazította versenytársaihoz tisztességtelen feltételekkel meghatározott szolgáltatásait, egyfelől a versenyt korlátozta, torzította, másfelől a szolgáltatóval szerződő feleket hátrányos feltételek elfogadására úgy kényszerítették, hogy az addig szokásos szerződéses „termékeket” kivonták a piacról. Ezen túl tisztességtelen és versenykorlátozó, hogy a tisztességtelen hitelező nyomást gyakorol a perbíróságra annak érdekében, hogy az anyagi jogot félretéve joghatás kiváltására alkalmasnak minősítsen olyan szerződéseket, melynek tartalmát a jogalkotó semmisként határozta meg.

A kontradiktórius eljárás alapelve szerint a perbíróság köteles a fentiek körében tájékoztatni a feleket az alkalmazandó anyagi jog körében.

A **C-89/08. P. sz. ügyben (Európai Bizottság vs Írország kötelezettségszegési eljárás)** így adta az uniós jog értelmezését a Bíróság:

- 55 Mint azt a főtanácsnok az indítványának 93–107. pontjában lényegében kifejtette, a **kontradiktórius eljárás elve** főszabály szerint nem csupán azt a jogot biztosítja az eljárásban részes felek mindegyike számára, hogy megismerjék és megvitassák az ellenérdekű fél által a bírósághoz benyújtott beadványokat és észrevételeket, és nem csupán azt zárja ki, hogy a közösségi bíróság olyan tények és dokumentumok alapján hozza meg a határozatát, amelyekről a felek vagy a felek valamelyike nem szerezhetett tudomást, és amelyekről emiatt nem is állt módjukban kifejtetni az álláspontjukat. Ez az elv főszabály szerint a felek azon jogát is magában foglalja, hogy tudomást szerezzenek a bíróság által hivatalból felhozott azon jogi természetű jogalapokról, amelyekre a határozatát alapítani szándékozik, és azokat megvitassák.
- 56 **A tisztességes eljáráshoz való joghoz kapcsolódó követelmények betartása érdekében ugyanis fontos, hogy a felek mind az olyan tényállási elemekről, mind pedig az olyan jogi kérdésekről tudomást szerezhessenek és megvitathassák azokat, amelyek az eljárás kimenete szempontjából meghatározóak.**

- 57 Következésképpen az olyan egyedi esetektől eltekintve, amelyeket többek között a közösségi bíróságok eljárási szabályzatai említenek, a közösségi bíróság nem alapíthatja a határozatát olyan, akár imperatív jellegű jogalapra, amelyet hivatalból hozott fel, és amely – mint a jelen esetben – a vitatott határozat indokolásának hiányán alapul, anélkül hogy előtte felhívta a feleket az említett jogalappal kapcsolatos észrevételeik megtételére.
- 58 Másfelől a Bíróság az EJE 6. cikkének hasonló összefüggéseiben megállapította, hogy a Bíróság éppen erre a cikkre, valamint az e rendelkezés alapján valamennyi érdekeltet megillető, a kontradiktórius eljáráshoz és a tisztességes eljáráshoz való jog céljára tekintettel teheti meg, hogy hivatalból, vagy a főtanácsnok javaslata alapján, vagy akár a felek kérelme alapján, az eljárási szabályzata 61. cikkének megfelelően elrendeli a szóbeli szakasz újbóli megnyitását, amennyiben úgy ítéli meg, hogy nem rendelkezik elegendő információval, illetve az ügyet olyan érv alapján kell elbírálni, amelyet a felek nem vitattak meg (lásd a C-17/98. sz. Emesa Sugar ügyben 2000. február 4-én hozott végzés [EBHT 2000., I-665. o.] 8., 9. és 18. pontját, valamint a C-270/97. és C-271/97. sz., Deutsche Post egyesített ügyekben 2000. február 10-én hozott ítélet [EBHT 2000., I-929. o.] 30. pontját).
- 59 Azt a diszkrecionális jogkört, amely ezzel kapcsolatban az Elsőfokú Bíróságot az eljárási szabályzatának 62. cikke alapján megilleti, nem lehet a kontradiktórius eljárás elvének tiszteletben tartására irányuló kötelezettséget figyelmen kívül hagyva gyakorolni.

Ha ez Írország esetében aggályokat alapozott meg, akkor Magyarország esetében pláne, ugyanis a magyar bíróság rendre sértik meg a kontradiktórius eljárás alapelvét.

- 61 Ellentétben az ellenérdekű felek állításával, **a kontradiktórius eljárás elve tiszteletben tartásának elmulasztása a Bíróság alapokmányának 58. cikke értelmében hátrányosan befolyásolta a Bizottság érdekeit.** Ugyanis, mint azt a főtanácsnok az indítványának 114–118. pontjában megjegyezte, jóllehet kétségtelen, hogy az indokolás hiánya olyan hibát képez, amelyet főszabály szerint nem lehet orvosolni, az ilyen hiányosság megállapítása olyan mérlegelésből ered, amelynek során az állandó ítélkezési gyakorlat szerint figyelembe kell venni bizonyos számú tényezőt, mint azt egyébként maga az Elsőfokú Bíróság is felidézte a megtámadott ítélet 48. és 49. pontjában. Az ilyen mérlegelés vitára alkalmas lehet, különösen akkor, ha **az indokolásnak nem a teljes hiányára, hanem valamely konkrét ténybeli és jogi kérdés indokolására vonatkozik.** Jelen esetben, ha a Bizottságnak lehetővé tették volna az észrevételek benyújtását, akkor többek között kifejtette volna a jelen fellebbezés negyedik és ötödik jogalapjában előadottakkal megegyező érveket, amelyeket a jelen ítélet 64–67. pontja ismertet.

Mint közismert, a nemzeti bíróságok az uniós jogot nem értelmezhetik, és az EUB ítéletek alkalmazását nem mellőzhetik, azzal szembeni „jogi álláspontot” nem foglalhatnak el.

A Bíróság 2021. március 2-i Krajowa Rada ügyben hozott (C-824/18., ECLI:EU:C:2021:153) ítéletet megelőző főtanácsnoki indítvány kifejtette:

80. A BVerfG Weiss ügyben hozott közelmúltbeli (a jelen indítvány 2. pontjában hivatkozott) ítéletében a BVerfG második Senatja (tanácsa) lényegében megállapította, hogy a Bíróság nagytanácsának (Weiss és társai) ítélete, ⁽²⁶⁾ valamint az Európai Központi Banknak a közszektor eszközeinek megvásárlására irányuló 2015. évi programmal kapcsolatos számos határozata ultra vires, és nem alkalmazható Németországban.

81. A BVerfG **ahelyett, hogy veszélybe sodorja az Unió alkotta közösség jogállamiságon alapuló rendszerének egészét, és hogy ilyen példa nélküli megközelítést alkalmaz, kifejtette volna, hogy véleménye szerint mi kifogásolható a Bíróság ítélkezési gyakorlatában, majd új előzetes döntéshozatal iránti kérelmet terjeszthetett volna a Bíróság elé** (amit meg is kellett volna tennie, ha követte volna az e kérdéssel kapcsolatos saját ítélkezési gyakorlatát ⁽²⁷⁾). A bíróságok közötti párbeszéd végül is értékes, ugyanis az uniós jogrend működésének szerves részét képezi.

82. Mindenesetre nem olyan helyzetről van szó, amelyben van egy nemzeti és egy nemzetközi jog, és a kettő közül az egyik elsőbbséget élvez az adott nemzeti jogrendszerben: (28) „az uniós jog nem »idegen jog«, hanem jellegénél fogva és saját jogán »az ország joga« minden egyes tagállamban, és az elsőbbség kéz a kézben jár a tagállamok törvény előtti egyenlőségének elvével, mivel kizárja az adott esetben egyéni nemzeti érdekeket szolgáló »szemezgetést« [nem hivatalos fordítás]”. (29)

83. **A BVerfG ultra vires megközelítése aláássa a jogállamiságot az Unióban, amely az integráció conditio sine qua nonja.** Az Unió nem rendelkezik a bíróságok közötti összeütközések kezeléséhez szükséges felépítménnyel, de a jogállamiság hídként szolgál az ilyen összeütközések kezeléséhez.

84. A tagállamok közötti »megállapodásnak« minősülő Szerződések szerint az uniós jogban végső fokon a Bíróság jár el. Ez egyértelműen kitűnik az EUSZ 19. és EUMSZ 267. cikkből. Mi több, az EUMSZ 344. cikk szerint a tagállamok kifejezetten még a következőkre is kötelezettséget vállaltak: „A tagállamok vállalják, hogy a Szerződések értelmezésére vagy alkalmazására vonatkozó vitáikat kizárólag a Szerződésekben előírt eljárások útján rendezik.” (30) Pacta sunt servanda, és ezért egyszerűen nem a BVerfG feladata vagy hatásköre, hogy úgy döntsön, ahogyan a Weiss ügyben hozott ítéletben döntött. (31) **A Szerződések egyetlen nemzeti bíróság számára sem teszik lehetővé, hogy felülbírálja a Bíróság ítéletét, mivel ellenkező esetben az uniós jog alkalmazása nem lenne egységes vagy hatékony mind a 27 tagállamban, és az Unió jogi alapjának egésze megkérdőjeleződne.** Ha valamely nemzeti alkotmánybíróság véleménye szerint valamely uniós jogi aktus vagy a Bíróság valamely ítélete ellentétes az alkotmányával, nem tekintheti a jogi aktust vagy az ítéletet egyszerűen alkalmazhatatlannak az illetékségi területén. A nemzeti alkotmánybíróság ilyen esetben megkísérelheti orvosolni a helyzetet országa kormányának az alkotmány módosítására való rákényszerítésével, megkísérelheti megváltoztatni az érintett uniós jogi normát az uniós politikai folyamat útján, vagy szükség esetén kiléphet az Unióból. (32) Csak így biztosítható a tagállamok egyenlősége az általuk létrehozott Unión belül.

Ahogy Tachev főtanácsnok a fentiekben ismertettek szerint mondta:

„ahelyett, hogy veszélybe sodorja az Unió alkotta közösség jogállamiságon alapuló rendszerének egészét, és hogy ilyen példa nélküli megközelítést alkalmaz, kifejtette volna, hogy véleménye szerint mi kifogásolható a Bíróság ítélkezési gyakorlatában, majd új előzetes döntéshozatal iránti kérelmet terjeszthetett volna a Bíróság elé (amit meg is kellett volna tennie, ha követte volna az e kérdéssel kapcsolatos saját ítélkezési gyakorlatát)...”

Nézzük meg ehhez az alábbi ítéletet is:

A Bíróság 2022. március 14-i Bizottság vs Nagy-Britannia ügyben hozott (C-516/22., ECLI:EU:C:2024:231) ítélete kimondta:

54 Márpedig a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint a tagállamok azon kötelezettsége, hogy tiszteletben tartsák az EUM-Szerződés rendelkezéseit, minden hatóságukra vonatkozik, beleértve hatásköreik keretén belül az igazságszolgáltatás szerveit is. Így valamely tagállam kötelezettségszegése főszabály szerint megállapítható az EUMSZ 258. cikk alapján, függetlenül e tagállam bármely szervétől, amelynek cselekménye vagy mulasztása a kötelezettségszegéshez vezet, még akkor is, ha alkotmányosan független intézményről van szó (2020. január 28-i Bizottság kontra Olaszország [A késedelmes fizetések elleni fellépésről szóló irányelv] ítélet, C-122/18, EU:C:2020:41, 55. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

85 Márpedig nem engedhető meg, hogy valamely tagállami bíróság – különösen egy olyan bíróság, amelynek határozatai ellen a nemzeti jog értelmében nincs jogorvoslati lehetőség, mint a jelen ügyben a Supreme Court of the United Kingdom (az Egyesült Királyság legfelsőbb bírósága) – az uniós jogra vonatkozóan olyan téves értelmezést alakíthasson ki, amelynek célja és hatása az, hogy szándékosan kizárja az uniós jog egészének alkalmazását.

- 86 Az ilyen értelmezés ugyanis, amely – amint az a jelen ítéletnek már a 78. és 79. pontjából is kitűnik – az uniós jog elsőbbsége elvének elvetéséhez vezet, amely elv az uniós jog egyik alapvető jellemzője, továbbá veszélyeztetheti az uniós jog koherenciáját, teljes körű érvényesülését és autonómiáját, végső soron pedig a Szerződésekkel létrehozott jog sajátos jellegét (lásd ebben az értelemben: 2021. szeptember 2-i Moldovai Köztársaság ítélet, C-741/19, EU:C:2021:655, 46. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 87 Ebből következik, hogy a Supreme Court of the United Kingdom (az Egyesült Királyság legfelsőbb bírósága) a szóban forgó ítélettel súlyosan megsértette az uniós jogrendet.

Az EUB C-630/23 ítélete kihat az összes olyan magyar hitelezőre (és jogutódaira), akik alkalmazták az indexálást (vételi és eladási árfolyamok alkalmazása). A versenyjogi kérdések kapcsán figyelembe kell venni, hogy a 2001 után fokozatosan bevezetett indexálás alkalmazásában a piaci résztvevők megállapodtak, és az a magyar állam szervei támogatták oly módon, hogy a PSZÁF kifejezetten hamis tartalommal bírótájékoztatásokat tett közzé. Az ezt követően kialakult jogvitákban a magyar bírói kar megtagadta az uniós jog alkalmazását, és a végrehajtó hatalommal együtt alakította ki azt a törvénykezési gyakorlatot, melyet az EUB az uniós joggal ellentétesnek minősített.

Az EUB 2025. január 28-i ASG2 ügyben hozott (C-253/23, ECLI:EU:C:2025:40) ítélete kimondta:

Jogi háttér

Az uniós jog

A Charta

- 3 A Chartának „A hatékony jogorvoslathoz és a tisztességes eljáráshoz való jog” című 47. cikke az első bekezdésében a következőképpen rendelkezik:

„Mindenkinek, akinek az Unió joga által biztosított jogait és szabadságait megsértették, az e cikkben megállapított feltételek mellett joga van a bíróság előtti hatékony jogorvoslathoz.”

Az 1/2003 rendelet

- 4 Az [EUMSZ 101.] és [EUMSZ 102. cikkben] meghatározott versenyszabályok végrehajtásáról szóló, 2002. december 16-i 1/2003/EK tanácsi rendelet (HL 2003. L 1., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 2. kötet, 205. o.) (13) preambulumbekzdése értelmében:

„Amennyiben az esetleg valamely megállapodás vagy magatartás tilalmához vezető eljárás során a vállalkozások olyan kötelezettségvállalásokat ajánlanak fel [az Európai] Bizottságnak, amelyek annak aggályait megszüntetik, a Bizottságnak képesnek kell lennie arra, hogy olyan határozatokat hozzon, amelyek e kötelezettségvállalásokat az érintett vállalkozásokra nézve kötelezővé teszik. A kötelezettségvállalási határozatokban meg kell állapítani, hogy a Bizottság fellépésének már nincs alapja, annak megállapítása nélkül, hogy volt-e, vagy fennáll-e jogsértés. A kötelezettségvállalási határozatok nem sértik a tagállamok versenyhatóságainak és bíróságainak azon jogkörét, hogy

jogsértést állapítsanak meg és döntsenek az ügyben. A kötelezettségvállalási határozatnak nincs helye olyan esetben, amelyben a Bizottság bírságot kíván kiróni.”

- 5 E rendelet „Kötelezettségvállalások” című 9. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„Ha a Bizottság olyan határozatot szándékozik elfogadni, amely a jogsértés befejezését írja elő, és az érintett vállalkozások olyan kötelezettségvállalásokat ajánlanak fel, hogy a Bizottság által számukra az előzetes értékelésben kifejezett elvárásoknak eleget tesznek, a Bizottság határozatával ezeket a kötelezettségvállalásokat a vállalkozások számára kötelezővé teheti. Az ilyen határozat határozott időre fogadható el és azt mondja ki, hogy a Bizottság részéről semmilyen további intézkedés nem indokolható.”

A 2014/104 irányelv

- 6 A 2014/104 irányelv (4), (12) és (13) preambulumbekkezdése kimondja:

„(4) Az uniós és a nemzeti versenyjogi jogsértésekből eredő kár megtérítéséhez való uniós jog szükségessé teszi, hogy valamennyi tagállamnak az e jog hatékony gyakorlását biztosító eljárási szabályai legyenek. **A hatékony jogorvoslati eljárások szükségessége az [EUSZ 19. cikk] (1) bekezdésének második albekezdésében és [a Charta] 47. cikkének első bekezdésében meghatározott hatékony jogvédelemhez való jogból is következik. A tagállamoknak hatékony jogvédelmet kell biztosítaniuk az uniós jog hatálya alá tartozó területeken.**

[...]

(12) Ez az irányelv megerősíti az uniós versenyjogi jogsértésekkel okozott kár megtérítéséhez való jogra vonatkozó uniós vívmányokat – különös tekintettel a Bíróság ítélkezési gyakorlatában meghatározott keresetőségi jogra és kárfogalomra –, és nem zárja ki ezek jövőbeli továbbfejlődését. Bárki, aki ilyen jogsértéssel okozott kárt szenvedett el, kártérítést követelhet a ténylegesen bekövetkezett vagyoni veszteségért (*damnum emergens*) és a számára elmaradt haszonért (*lucrum cessans*), valamint kamatokra is jogosult, függetlenül attól, hogy a nemzeti jog e kategóriákat külön-külön vagy együttesen állapítja-e meg. [...]

(13) A kártérítéshez való jog valamennyi természetes és jogi személyt – fogyasztókat, vállalkozásokat és hatóságokat egyaránt – megillet, függetlenül attól, hogy közvetlen szerződéses kapcsolat állt-e fenn a jogsértő vállalkozással, illetve attól, hogy a jogsértést valamely versenyhatóság előzetesen megállapította-e. Nem indokolt, hogy ez az irányelv az EUMSZ 101. és 102. [cikk] érvényesítésére szolgáló kollektív jogorvoslati mechanizmusok bevezetését írja elő a tagállamok számára. Az esélyvesztés miatti kártérítés sérelme nélkül az ezen irányelv szerinti teljes kártérítés nem vezethet az elszenvedett kár mértékét meghaladó kártérítéshez, így büntető jellegű, többszörös vagy egyéb kártérítéshez.”

- 7 Ezen irányelv 1. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„Ez az irányelv bizonyos, annak biztosításához szükséges szabályokat határoz meg, hogy a valamely vállalkozás vagy vállalkozások társulása által elkövetett versenyjogi jogsértés következtében kárt szenvedett személyek az adott vállalkozással vagy vállalkozások társulásával szemben hatékonyan érvényesíthessék az elszenvedett kár teljes megtérítésére vonatkozó jogukat. Ezenfelül olyan szabályokat is megállapít, amelyek – azáltal, hogy az [Európai] Unió egész területén azonos szintű

védelmet biztosítanak az ilyen kárt elszenvedett valamennyi személynek – erősítik a torzulásoktól mentes belső piaci versenyt és elhárítják a belső piac megfelelő működésének akadályait.”

- 8 Az említett irányelv 2. cikke a következőképpen rendelkezik:

„Ezen irányelv alkalmazásában:

[...]

4. »kártérítési kereset«: a nemzeti jog szerinti olyan kereset, amelyben egy állítólagos károsult fél, egy, az állítólagos károsult fél vagy felek nevében eljáró személy, – amennyiben az uniós vagy nemzeti jog ezt lehetővé teszi – vagy az állítólagos károsult fél jogát jogutódlással megszerző természetes vagy jogi személy, beleértve az igényt megszerző személyt is, kártérítési igényt terjeszt egy nemzeti bíróság elé;

[...]

12. »jogsértést megállapító jogerős határozat«: a jogsértést megállapító olyan határozat, amely rendes jogorvoslat keretében nem vagy már nem vizsgálható felül;

[...]”

- 9 Ugyanezen irányelv „A teljes kártérítéshez való jog” című 3. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„A tagállamok biztosítják, hogy minden, versenyjogi jogsértés következtében kárt szenvedett természetes vagy jogi személynek lehetősége legyen e kár teljes körű megtérítését követelni és teljes körű kártérítést kapni.”

- 10 A 2014/104 irányelvnek „A tényleges érvényesülés és az egyenértékűség elve” című 4. cikke értelmében:

„A tényleges érvényesülés elvével összhangban a tagállamok biztosítják, hogy a kártérítési igények érvényesítésére vonatkozó valamennyi nemzeti szabály és eljárás oly módon kerüljön megállapításra és alkalmazásra, hogy ne tegyék a gyakorlatban megvalósíthatatlanná vagy túlzottan nehezé a versenyjogi jogsértéssel okozott kár teljes megtérítésére vonatkozó uniós jog gyakorlását. Az egyenértékűség elvével összhangban az EUMSZ 101. vagy 102. [cikk] megsértésén alapuló kártérítési keresetekre vonatkozó nemzeti szabályok és eljárások nem lehetnek kedvezőtlenebbek az állítólagos károsult felekre nézve, mint a nemzeti jog megsértése miatt indított, hasonló kártérítési keresetekre irányadó szabályok és eljárások[.]”

- 11 Ezen irányelv 9. cikke (1) bekezdésének szövege a következő:

„A tagállamok biztosítják, hogy a valamely nemzeti versenyhatóság vagy felülvizsgálati bíróság által hozott jogerős határozatban megállapított versenyjogi jogsértés megtörténte ne legyen vitatható az EUMSZ 101. vagy 102. [cikk], illetve a nemzeti versenyjog alapján a nemzeti bíróságoknál indított kártérítési perekben.”

- 60 **Az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése közvetlen joghatásokat fejt ki a magánszemélyek közötti jogviszonyokban, és olyan jogokat keletkeztet a jogalanyok számára, amelyeket a nemzeti**

természetes vagy jogi személy, beleértve az igényt megszerző személyt is, kártérítési igényt terjeszt egy nemzeti bíróság elé.

- 68 Így az említett irányelv előírja annak lehetőségét, hogy a kártérítési keresetet benyújthassa akár közvetlenül az a természetes vagy jogi személy, aki az uniós jog által biztosított kártérítési joggal rendelkezik, akár pedig olyan harmadik személy, akire az állítólagos károsult kártérítési jogát engedményezték.
- 69 Mindemellett, amint azt indítványának 100. és 101. pontjában lényegében a főtanácsnok is kiemelte, a 2014/104 irányelv 2. cikkének 4. pontja nem támaszt semmilyen kötelezettséget a tagállamokkal szemben arra vonatkozóan, hogy az alapügyben szereplőhöz hasonló csoportos behajtási kereseti mechanizmust hozzanak létre, és nem szabályozza azokat a feltételeket sem, amelyekről annak érvényessége függ, hogy a károsult személy ilyen csoportos kereset céljából engedményezze a versenyjogi jogsértés által okozott kár megtérítéséhez való jogát.
- 70 Ebből következik, hogy mind a csoportos kártérítési kereset mechanizmusának bevezetése, mind pedig azok a feltételek, amelyekről annak érvényessége függ, hogy a versenyjog megsértéséhez állítólagosan kapcsolódó kár megtérítéséhez való jogot valamely természetes vagy jogi személyre engedményezzék annak érdekében, hogy e személy ilyen csoportos keresetet indítson valamely nemzeti bíróság előtt, az e kártérítési jog gyakorlására vonatkozó azon részletes szabályok körébe tartoznak, amelyekről a 2014/104 irányelv nem rendelkezik.
- 71 A Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint vonatkozó uniós szabályozás hiányában az egyes tagállamok belső jogrendjének feladata meghatározni a versenyjog megsértéséből eredő kár megtérítésének követelésére vonatkozó jog gyakorlásának részletes szabályait, tiszteletben tartva az egyenértékűség és a tényleges érvényesülés elvét (lásd ebben az értelemben: 2001. szeptember 20-i Courage és Crehan ítélet, C-453/99, EU:C:2001:465, 29. pont; 2019. március 28-i Cogeco Communications ítélet, C-637/17, EU:C:2019:263, 42. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 72 A tényleges érvényesülés és az egyenértékűség elvét a 2014/104 irányelv hatálya alá tartozó területen ezen irányelv 4. cikke tükrözi, amely lényegében átveszi a Bíróság ítélkezési gyakorlatából eredő fordulatokat. Mindazonáltal a második és a harmadik kérdés vizsgálata során csak a tényleges érvényesülés elvét kell figyelembe venni, amelyre a kérdést előterjesztő bíróság kizárólagosan hivatkozik.
- 73 E rendelkezés szerint a tényleges érvényesülés elvével összhangban a tagállamok biztosítják, hogy a kártérítési igények érvényesítésére vonatkozó valamennyi nemzeti szabály és eljárás oly módon kerüljön megállapításra és alkalmazásra, hogy ne tegyék a gyakorlatban megvalósíthatatlanná vagy túlzottan nehézé a versenyjogi jogsértéssel okozott kár teljes megtérítésére vonatkozó uniós jog gyakorlását.
- 74 A Bíróság kimondta különösen azt, hogy a versenyjog területén alkalmazandó nemzeti szabályok nem sérthetik az EUMSZ 101. cikk és az EUMSZ 102. cikk hatékony alkalmazását, és azokat az e területre vonatkozó ügyek sajátosságaihoz kell igazítani, amelyek főszabály szerint összetett ténybeli és gazdasági elemzés lefolytatását teszik szükségessé (lásd ebben az értelemben: 2023. április 20-i Repsol Comercial de Productos Petrolíferos ítélet, C-25/21, EU:C:2023:298, 60. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 75 Ráadásul, jóllehet az adott területre vonatkozó uniós szabályozás hiányában az egyes tagállamok belső jogrendjének feladata meghatározni az uniós jogrendből származó egyéni jogok védelmének biztosítására irányuló jogorvoslatok eljárási szabályait, a tagállamok felelőssége, hogy minden esetben biztosítsák az említett jogokkal kapcsolatban a Charta 47. cikkének első bekezdésében biztosított hatékony bírói jogvédelemhez való jog tiszteletben tartását (2019. november 19-i A. K. és társai [A legfelsőbb bíróság fegyelmi tanácsának függetlensége] ítélet, C-585/18, C-624/18 és C-625/18, EU:C:2019:982, 115. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Amint az a jelen ítélet 65. pontjában megállapításra került, a 2014/104 irányelv (4) preambulumbekzdése az ilyen jogvédelemhez való jogra hivatkozik.
- 88 Végül, ami azt a kérdést illeti, hogy milyen következtetéseket kell levonni abból, ha a kérdést előterjesztő bíróság adott esetben megállapítja, hogy nem tartják tiszteletben a hatékony bírói jogvédelemhez való jogot, a jelen ítélet 60. és 64. pontjából kitűnik, hogy a versenyjog megsértésével okozott kár teljes megtérítéséhez való jog, amelyet a 2014/104 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése kodifikált, az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése vonatkozásában elismert közvetlen hatályból ered.
- 89 Ezenkívül a Bíróság pontosította, hogy a Charta 47. cikke önmagában elegendő, és azt nem kell uniós jogi vagy nemzeti jogi rendelkezésekkel pontosítani ahhoz, hogy önmagában hivatkozható jogot biztosítson a magánszemélyek számára (2018. április 17-i Egenberger ítélet, C-414/16, EU:C:2018:257, 78. pont; 2024. február 20-i X [Felmondási okok hiánya] ítélet, C-715/20, EU:C:2024:139, 80. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 90 Márpedig az uniós jog elsőbbségének elve arra kötelezi az uniós jog rendelkezéseit hatáskörének keretei között alkalmazni hivatott nemzeti bíróságot, hogy amennyiben a nemzeti szabályozást nem tudja az uniós jog követelményeivel összhangban értelmezni, azáltal biztosítsa az előtte folyamatban lévő jogvitában e követelmények teljes érvényesülését, hogy szükség esetén – saját hatáskörénél fogva – eltekint minden olyan – akár utólagos – nemzeti szabályozás vagy gyakorlat alkalmazásától, amely ellentétes e jog közvetlen hatállyal bíró rendelkezésével, anélkül hogy kérelmeznie kellene vagy meg kellene várnia e nemzeti szabályozás vagy gyakorlat jogalkotói vagy bármilyen egyéb alkotmányos úton történő előzetes megsemmisítését (lásd ebben az értelemben: 2019. június 24-i Popławski ítélet, C-573/17, EU:C:2019:530, 57. és 58. pont; 2024. január 25-i Em akaunt BG ítélet, C-438/22, EU:C:2024:71, 37. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

Különös tekintettel arra, hogy

- a) a magyar bírói gyakorlat a 93/13 irányelv alkalmazását igénylő fogyasztói perekben kifejezett kartell-megállapodást eredményezett az uniós jog rendszerszintű tagadásával,
- b) a magyar bírói gyakorlat az indexálási mechanizmust – saját belső jogának félretéve – *contra legem* minősítette semmisségi ok helyett megtámadási oknak, azonban annak eredményes gyakorlását *de facto* kizárta diszpozitív vagy kógens norma utólagos behelyettesítésével,
- c) a magyar bíróságok a kartell részévé válván elveszítették pártatlanságukat és függetlenségüket,

összeegyeztethető-e a Charta 47. cikkével és az EUMSZ 101 cikk és 102 cikk hatékony alkalmazásával az, hogy az indexálási mechanizmust tartalmazó feltétel megtámadásához kötik az érvénytelenség joghatását úgy, hogy a rPtk. 201.§ (1) bekezdése

és a rPtk. 200.§ (2) bekezdése magas szintű jogvédelmet fűz a semmisség, és nem a megtámadhatóság kapcsán.

~ ~ ~

Az EUB C-630/23 ítélet alapján – az annak alapügyében eljáró – Kúria Gfv.VI.30.133/2025/7. sz. alatti végzésével jogegységi eljárást kezdeményezett a Bszi. 32.§ (1) bekezdés b) pontja alapján:

10. A jogegység érdekében előterjesztett előzetes döntéshozatali indítvány

32. § * (1) Az előzetes döntéshozatali indítványra jogegységi eljárásnak van helye, ha
a) az egységes ítélkezési gyakorlat biztosítása érdekében jogegységi határozat meghozatala, korábban meghozott jogegységi határozat megváltoztatása vagy hatályon kívül helyezése szükséges, vagy
b) a Kúria valamely ítélkező tanácsa jogkérdésben el kíván térni a Kúria Bírószági Határozatok Gyűjteményében közzétett határozatától (a továbbiakban: Kúria közzétett határozata).

Az eljárás végső soron eredményezheti a 6/2013 PJE, illetve a 2/2014 PJE határozatok hatályán kívül helyezését is.

EUB C-630/23 ítélete

Miért is nem igaz, hogy „egyedi ügy”, vagy nem vonatkozik mindenkire.

A C-630/23 ítéletet szó szerint kell alkalmazni, annak hatálya nem korlátozott, és az EUB ilyen rendelkezésének hiányában sem a magyar bíróságok, sem a tisztességtelen hitelezők nem bírnak hatáskörrel ilyet tenni.

Nézzük meg, mi az EUB ítéletének tárgya és hatálya:

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv (HL 1993. L 95., 29. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 1. kötet, 288. o.) 1. cikke (2) bekezdésének, 6. cikke (1) bekezdésének és 7. cikke (1) bekezdésének értelmezésére irányul.

Tehát – értelemszerűen – a magyar Kúria nem az előtte fekvő jogvita eldöntését kérte, hanem a jogvitában kötelezően alkalmazandó uniós jog értelmezését, melyre az EUB bír kizárólagos hatáskörrel.

- 38 Az első és a harmadik kérdés arra vonatkozik, hogy a 93/13 irányelv 1. cikkének (2) bekezdése, 6. cikkének (1) bekezdése és 7. cikkének (1) bekezdése milyen módon határozza meg azokat a részletes szabályokat, amelyek alapján értékelni kell azon, **devizában nyilvántartott lízingszerződés fennmaradásának lehetőségét**, amelyből az e devizához kapcsolódó

árfolyamkockázatot teljes egészében az érintett fogyasztóra terhelő kikötést mint tisztességtelen eltávolították.

- 39 Előjáróban pontosítani kell, hogy mivel e kérdések a 93/13 irányelv 6. cikkének (1) bekezdése alapján tisztességtelennek nyilvánított feltételt tartalmazó szerződésre vonatkoznak, e kérdések szükségképpen azt feltételezik, hogy e kikötés ezen irányelv hatálya alá tartozik, tehát az irányelv 1. cikkének (2) bekezdése alapján – amely kizárja ezen irányelv hatálya alól többek között a kötelező érvényű törvényi vagy rendeleti rendelkezéseket tükröző szerződési feltételeket – **nem vonható ki az irányelv hatálya alól.**
- 40 E tekintetben, noha a kérdést előterjesztő bíróság az **első kérdésében „törvényi rendelkezések[ben előírt]” „devizaátváltási mechanizmusra” hivatkozik, a Bíróság rendelkezésére álló iratokban semmi nem utal arra, hogy az említett feltétel, amely magára az árfolyamkockázatra, nem pedig a deviza átváltásának módjára vonatkozik,** tükrözné az ilyen rendelkezések tartalmát, mivel e bíróság egyébiránt nem fejt ki azokat az okokat, amelyek miatt mindemellett szükséges lenne, hogy a Bíróság értelmezze a 93/13 irányelv 1. cikkének (2) bekezdését.

Azaz, a kérdést felvevő magyar bíróság (Kúria) sem szűkítette a kérdést egy adott lízingszerződésre vagy az árfolyamkockázati tájékoztatásra (átláthatóság sérelme), hanem a DH törvények behelyettesítési mechanizmusára utalt.

- 42 Az állandó ítélkezési gyakorlatból kitűnik, hogy tekintettel arra, hogy a fogyasztó az eladóhoz vagy szolgáltatóhoz képest hátrányos helyzetben van, a 93/13 irányelv 6. cikke (1) bekezdésének első tagmondata előírja, hogy a tisztességtelen feltételek nem jelentenek kötelezettséget a fogyasztóra nézve. **E szabály olyan kógens rendelkezés,** amely arra irányul, hogy a szerződő felek jogai és kötelezettségei tekintetében a szerződés által megállapított formális egyensúlyt a szerződő felek egyenlőségét helyreállító, valódi egyensúllyal helyettesítse (2024. április 9-i Profi Credit Polska [Jogerős határozattal befejezett eljárás újraindítása] ítélet, C-582/21, EU:C:2024:282, 73. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

Ebből eredően az uniós jog kógens rendelkezését átültető rPtk. 239.§ (2) bekezdése is megőrzi a kógens jelleget. A DH1 tv. 3.§ (2) bekezdése – hiába kógens az is – nem képes felülmúlni a specialitás jellege miatt az uniós kógens normát. Ráadásul az uniós jog vertikális s horizontális hatályának vitáját feloldotta már korábban is az EUB, mivel ítélete szerint a fogyasztók közvetlenül is hivatkozhatnak e jogra. Mivel azonban e szabály implementált, a vita e körben álvitának minősül.

- 43 Egyébiránt a fogyasztóvédelemhez fűződő közérdek jellegére és fontosságára tekintettel a 93/13 irányelv – amint az 7. cikkének az irányelv huszonegyedik preambulumbekkezdésével összefüggésben értelmezett (1) bekezdéséből következik – arra kötelezi a tagállamokat, hogy rendelkezzenek megfelelő és hatékony eszközökről annak érdekében, hogy megszüntessék az eladók vagy szolgáltatók fogyasztókkal kötött szerződéseiben a tisztességtelen feltételek alkalmazását (2024. április 9-i Profi Credit Polska [Jogerős határozattal befejezett eljárás újraindítása] ítélet, C-582/21, EU:C:2024:282, 73. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 44 Ehhez a nemzeti bíróságoknak mellőzniük kell a tisztességtelen szerződési feltételek alkalmazását annak érdekében, hogy azok ne váltsanak ki kötelező joghatásokat a fogyasztó vonatkozásában, kivéve ha ezt a fogyasztó ellenzi (2020. július 9-i Raiffeisen Bank és BRD Groupe Société Générale ítélet, C-698/18 és C-699/18, EU:C:2020:537, EU:C:2019:537, 53. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 45 Ebből következik, hogy **egy tisztességtelennek minősített szerződési feltételt főszabály szerint úgy kell tekinteni, mint amely nem is létezett, úgyhogy a fogyasztóra nézve nem fejthet ki joghatást.** Ennélfogva egy ilyen kikötés tisztességtelen jellege bírósági megállapításának főszabály szerint azon jogi és ténybeli állapot helyreállítását kell eredményeznie, amelyben a fogyasztó az említett kikötés hiányában lenne (2023. június 15-i Bank M. [A szerződés semmisségének következményei] ítélet, C-520/21, EU:C:2023:478, 57. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

Az érvénytelenség olyan jogi tény, melynek megállapításához nem szükséges külön bírósági eljárás és a bíróság ítélete. A semmisség olyan jogi tény, melyet a perbíróság egyszerűen csak figyelembe vesz. E semmisség akkor is fennáll, ha egyébként a fogyasztó arra nem hivatkozik.

Ezt tetézi az a körülmény, hogy a DH1 tv. 3.§ (1) bekezdése felállított egy megdönthetetlen törvényi vélelmet, a 4.§ (1) bekezdés egy megdönthető, ám meg nem döntött törvényi vélelmet, így a két vélelemmel megállapított jogi tény kikerül a perbeli jogvita korlátjai közül, azokra nem is kell vitatkozni, így például súlyosan jogsértő minden olyan bírói döntés, mely szerint egy jogorvoslati eljárásban azért nem veszi figyelembe a vélelmet a felülbírálatra jogosult bíróság, mert arra nem hivatkoztak. Az officialitás és a jogi tény természete egyszerre teszi a perbíróságok kötelezettségévé a jogi tény alkalmazását.

A hivatkozott C-520/21 Bank M. ítélet 57. pontja a C-154/15, C-307/15 és C-308/15 Naranjo-ítélre [61. pont] utal vissza, ami kimondta:

- 61 *A fenti megfontolásokból következik, hogy a 93/13 irányelv 6. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy egy tisztességtelennek minősített szerződési feltételt főszabály szerint úgy kell tekinteni, mint amely nem is létezett, úgyhogy a fogyasztóra nézve nem fejthet ki joghatást. Ennélfogva egy ilyen kikötés tisztességtelen jellege bírósági megállapításának főszabály szerint **azon jogi és ténybeli állapot helyreállítását kell eredményeznie, amelyben a fogyasztó az említett kikötés hiányában lenne.***

A C-118/17 Dunai-, illetve C-932/19 Kraváczné vs OTP ügyekben hozott ítéletek is ugyanezt mondták ki: meg kell fosztani a szerződést a semmis tartalomtól, és azt a maradék tartalmat kell további vizsgálat alá venni, ami visszamaradt (szétválasztó el, blue pencil teszt)

- 46 A nemzeti bíróság azon kötelezettsége, hogy mellőzze az olyan tisztességtelen szerződési feltétel alkalmazását, amely jogalap nélkül kifizetettnek bizonyuló összegek fizetésére kötelez, főszabály szerint ezzel egyező összegű visszafizetési kötelezettséget eredményez, amennyiben az ilyen visszafizetési kötelezettség hiánya kétséggé tehetné azt a visszatartó hatást, amelyet a 93/13 irányelv 7. cikkének (1) bekezdésével összefüggésben értelmezett 6. cikkének (1) bekezdése kívánt fűzni a fogyasztók és az eladók vagy szolgáltatók között megkötött szerződésekben foglalt kikötések tisztességtelen jellegének megállapításához (2023. június 15-i Bank M. [A szerződés semmisségének következményei] ítélet, C-520/21, EU:C:2023:478, 58. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 47 Ezenkívül, bár az említett irányelv 6. cikke (1) bekezdésének első tagmondata pontosítja, hogy a tagállamok előírják, hogy „a saját nemzeti jogszabályok rendelkezései szerint” a tisztességtelen feltételek nem jelentenek kötelezettséget a fogyasztókra nézve, az ugyanezen irányelvben a

fogyasztók számára garantált védelemnek a nemzeti jog által történő átvétele ugyanakkor nem változtathat e védelem terjedelmén, és ennél fogva lényegén (2024. december 12-i Kútabank ítélet, C-300/23, EU:C:2024:1026, 160. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 48 Következésképpen, bár a tagállamok feladata az, hogy a nemzeti joguk által meghatározzák a valamely szerződésben foglalt kikötés tisztességtelen jellege megállapításának és e megállapítás konkrét joghatásai érvényesülésének módját, a **tisztességtelen jelleg megállapításának lehetővé kell tennie azon jogi és ténybeli helyzet helyreállítását, amelyben a fogyasztó ezen tisztességtelen feltétel hiányában találná magát**; többek között azzal, hogy **a fogyasztó számára biztosítja az eladó vagy szolgáltató jogalap nélküli – a fogyasztó kárára az említett tisztességtelen feltétel alapján való – gazdagodásának visszatérítéséhez való jogot** (2024. április 25-i Caixabank [Elévülési idő] ítélet, C-484/21, EU:C:2024:360, 20. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

Az EUB egyetlen ítélete sem tér el ettől, és nem alakítottak ki olyan megoldási lehetőséget, hogy az érvénytelenség jogkövetkezményét utólag, kógens norma behelyettesítésével orvosolják, ugyanis az kizárja a fenti követelmény teljesülését.

- 49 A jelen ügyben a kérdést előterjesztő bíróság által nyújtott magyarázatokból az következik, hogy az olyan devizaalapú lízingszerződésekkel illetően, amelyek az árfolyamkockázatra vonatkozó tisztességtelen kikötést tartalmaznak, és amelyek **e kikötés elhagyása következtében érvénytelenné váltak, a magyar jog olyan megoldást ír elő, amely nem más, mint a DH2 törvény 37. §-ának (1) bekezdése szerinti „érvényesség” vagy „a határozathozatalig terjedő időre történő hatályossá” nyilvánítás.** Ennek keretében a DH1 törvény 3. §-a olyan devizaátváltási mechanizmust ír elő, amely biztosítja, hogy az érintett szerződés alapján nyújtandó szolgáltatások értékét az árfolyamkockázatra vonatkozó tisztességtelen kikötés elhagyását követően továbbra is ki lehessen számítani.

E pontból teljesen egyértelmű, hogy a DH1 tv. 3. § (1) bekezdése miatt szerződésből kieső feltételt (indexálást) a magyar jog a DH1 tv. 3. § (2) bekezdés alkalmazásával orvosolja.

DH2 tv. 37. § (1) E törvény hatálya alá tartozó szerződések tekintetében a szerződés érvénytelenségének vagy a szerződés egyes rendelkezései érvénytelenségének **(a továbbiakban: részleges érvénytelenség)** megállapítását – az érvénytelenség okától függetlenül – a bíróságtól a fél csak az érvénytelenség jogkövetkezményeinek – a szerződés érvényessége vagy a határozathozatalig terjedő időre történő hatályossága nyilvánításának – alkalmazására is kiterjedően kérheti. Ennek hiányában a keresetlevél, illetve a kereset érdemben – eredménytelen hiánypótlási felhívást követően – nem bírálható el. Ha a fél az érvénytelenség vagy a részleges érvénytelenség jogkövetkezményének levonását kéri, úgy azt is meg kell jelölnie, hogy a bíróság milyen jogkövetkezményt alkalmazzon. A jogkövetkezmény alkalmazására vonatkozóan a félnek a felek közötti elszámolásra kiterjedő és összességében is megjelölt, határozott kérelmet kell előterjesztenie.

Márpedig a fenti törvény hatályát az alábbi szakasz határozza meg:

1. § E törvény hatálya a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvény (a továbbiakban: 2014. évi XXXVIII. törvény) hatálya alá tartozó fogyasztói kölcsönszerződésekre terjed ki.

Azaz, nem csupán egyes cégek egyes szerződéseire vonatkozik, hanem minden olyanra, mely a DH1 tv. hatálya alá tartozik.

- 50 **E bíróság, amint azt kifejti, abból az előfeltevésből indul ki, hogy** az ilyen megoldás tiszteletben tartja a 93/13 irányelv 6. cikke (1) bekezdésének első tagmondatából eredő, a jelen ítélet 42–48. pontjában felidézett ítélkezési gyakorlatban értelmezett követelményeket, mivel e megoldás egyszerre teszi lehetővé azt, hogy az érintett fogyasztók teljes mértékben mentesüljenek az általuk kötött szerződésben szereplő, árfolyamkockázatra vonatkozó tisztességtelen kikötés alól, miközben e szerződés összes többi kikötése hatályban marad, és e megoldás egyúttal biztosítja az e tisztességtelen kikötés elhagyásához kapcsolódó visszatartó hatást. Az említett megoldás végrehajtását követően ugyanis már nem e fogyasztók, hanem az érintett hitelintézet viseli az említett tisztességtelen feltétel által kiváltott pénzügyi következményeket, míg az említett fogyasztók továbbra is részesülnek az említett szerződésben kikötött, devizához kapcsolódó kedvező kamatláb előnyeiben, anélkül hogy ugyanezen kikötés bármilyen módosítására szükség lenne.
- 51 Márpedig **a Bíróság rendelkezésére álló iratok nem tartalmaznak olyan elemeket, amelyek** kétségbe vonnák, hogy az ilyen eredmény főszabály szerint alkalmas annak biztosítására, hogy az e hitelintézet által ugyanezen tisztességtelen kikötés alapján jogalap nélkül megszerzett összegeket e rendelkezésnek megfelelően ugyanezen fogyasztóknak visszatérítsék.

Azaz, maga a Kúria sem állított olyat, hogy a DH1 tv. 3.§ (2) bekezdésében foglalt kógens norma alkalmazása lehetővé tenné az eredeti jogi és ténybeli állapot helyreállításának lehetőségét.

- 52 Mindemellett a 93/13 irányelv 6. cikke (1) bekezdésének második tagmondata úgy rendelkezik, hogy a tisztességtelen feltételek mellőzését követően az érintett szerződés „[e] feltételek kihagyásával is teljesíthető, a szerződés változatlan feltételekkel továbbra is köti a feleket”.

Ez került átültetésre a rPtk. 239.§ (2) bekezdésébe, mellyel ellentétes a DH törvények kiegészítő rendszere.

- 53 E tekintetben igaz, hogy maga a 93/13 irányelv 6. cikke (1) bekezdésének második tagmondata nem határozza meg az annak lehetőségét szabályozó kritériumokat, hogy a szerződés a „tisztességtelen feltételek kihagyásával is teljesíthető” legyen, hanem a nemzeti jogrendre bízta azoknak az uniós jog tiszteletben tartásával történő megállapítását. Így egy konkrét helyzetben főszabály szerint a nemzeti jog által előírt szempontokra tekintettel kell megvizsgálni azon szerződés fennmaradásának lehetőségét, amelynek egyes kikötéseit érvénytelenné nyilvánították (2019. október 3-i Dziubak ítélet, C-260/18, EU:C:2019:819, 40. pont).

A C-260/18 ítélet 40-41. pontjai így szólnak:

- 40 Ebből következik, hogy a 93/13 irányelv 6. cikke (1) bekezdésének második tagmondata nem határozza meg a szerződés tisztességtelen feltételek nélküli fennmaradásának lehetőségét szabályozó kritériumokat, hanem a nemzeti jogrendre bízta, hogy azokat az uniós jog tiszteletben tartása mellett állapítsák meg, amint arra lényegében a főtanácsnok is rámutatott indítványának 54. pontjában. Így egy konkrét helyzetben főszabály szerint a nemzeti jog által előírt szempontokra tekintettel kell megvizsgálni azon szerződés fennmaradásának lehetőségét, amelynek egyes kikötéseit érvénytelenné nyilvánították.
- 41 Az uniós jog által meghatározott, a nemzeti jog által ebben az összefüggésben tiszteletben tartandó korlátokat illetően többek között meg kell jegyezni, hogy a jelen ítélet 39. pontjában említett objektív megközelítéssel összhangban nem engedhető meg, hogy a nemzeti jogban a szerződő felek valamelyikének helyzetét a szerződés jövőbeli sorsát meghatározó szempontnak lehessen tekinteni (lásd

ebben az értelemben: 2012. március 15-i **Pereničová és Perenič ítélet, C-453/10**, EU:C:2012:144, 32. pont).

A C-932/19 ítélet is a Perenicova-ítéletre utal vissza. Eszerint a bíróság – a felek érdekeitől függetlenül – pusztán objektív szempontok alapján köteles megvizsgálni, hogy az adott szerződés a visszamaradó résszel teljesíthető-e vagy sem. Ha nem, akkor az egész szerződés megdől. Ennél foga az összes olyan perbeli jogvita unfair és contra legem, melyben nem végeztek el a bírók ilyen vizsgálatot. Ugyanis ez az objektív kötelezettség teljesen úgy-specifikus.

- 54 Ráadásul a 93/13 irányelv 6. cikke (1) bekezdésének célja a felek közötti egyensúly helyreállítása, főszabály szerint egy szerződés egésze érvényességének fenntartásával, nem pedig a tisztességtelen feltételeket tartalmazó valamennyi szerződés semmissé nyilvánítása (2019. március 14-i Dunai ítélet, C-118/17, EU:C:2019:207, 40. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 55 Mindazonáltal megvannak a határai annak a mérlegelési mozgástérnek, amellyel a tagállamok valamely szerződés tisztességtelen feltételek nélküli fennmaradásának lehetőségét szabályozó kritériumok meghatározását illetően rendelkeznek.
- 56 Így egyrészt a 93/13 irányelv 6. cikke (1) bekezdése második tagmondatának szövegéből az következik, hogy **az érintett szerződésnek főszabály szerint úgy kell fennmaradnia, hogy kizárólag csak a tisztességtelen kikötések elhagyása jelentsen módosulást, ha a nemzeti jogszabályok értelmében a szerződés fennmaradása jogilag lehetséges**, és a nemzeti bíróságok ennél fogva kizárólag arra kötelesek, hogy **mellőzzék a tisztességtelen szerződési feltétel alkalmazását annak érdekében, hogy az ne váltson ki kötelező joghatásokat az érintett fogyasztó tekintetében, de nem jogosultak arra, hogy e feltétel tartalmát módosítsák** (lásd ebben az értelemben: 2012. június 14-i Banco Español de Crédito ítélet, C-618/10, EU:C:2012:349, 65. pont).

A magyar Kúria a C-26/13 ítélet óta pontosan tudta, hogy nem nyúlhat bele a szerződésbe. A Kásler-ügyben a Kúria is tudomásul vette, hogy a szerződés a maradék tartalommal nem maradhat fenn, mert az más jelleggel bírna és hatályban tartása nováció lenne, illetve a felek szerződéskötési autonómiája sérülne.

- 57 A Bíróság e vonatkozásban megállapította, hogy ha a nemzeti bíróság jogosult lenne arra, hogy az ilyen szerződésben foglalt tisztességtelen feltételek tartalmát módosítsa, e lehetőség sérthetné a 93/13 irányelv 7. cikke által elérni kívánt hosszú távú cél megvalósulását. **E lehetőség ugyanis elősegítené annak a visszatartó erőnek a megszüntetését, amely az eladók vagy szolgáltatók tekintetében jelentkezik az ilyen tisztességtelen feltételeknek a fogyasztók vonatkozásában való pusztán és egyszerű alkalmazhatatlansága következtében, mivel az eladók vagy szolgáltatók továbbra is alkalmazni próbálnák e feltételeket** annak tudatában, hogy még ha azok érvénytelenségét meg is állapítanák, a szerződést a nemzeti bíróság a szükséges mértékben továbbra is kiegészíthetné oly módon, hogy ezen eladók vagy szolgáltatók érdekei biztosítottak legyenek (2019. március 26-i Abanca Corporación Bancaria és Bankia ítélet, C-70/17 és C-179/17, EU:C:2019:250, 54. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 58 Másrészt, feltéve hogy a jelen ítélet 56. pontjában említett feltétel teljesül, annak lehetőségét, hogy a szóban forgó szerződés a nemzeti jog szabályainak megfelelően a tisztességtelen feltételei nélkül is fennmaradhasson, **objektív megközelítésből kell vizsgálni** (2023. november 23-i Provident Polska

ítélet, C-321/22, EU:C:2023:911, 81. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Így ezen szerződés felei egyikének helyzete nem tekinthető a szerződés jövője szabályozásában meghatározó szempontnak (2012. március 15-i Pereničová és Perenič ítélet, C-453/10, EU:C:2012:144, 32. pont).

59 Így felmerül a kérdés, hogy a jelen ítélet 49. és 50. pontjában említett megoldás összhangban áll-e ezen irányelvnek az ezen ítélet 53–58. pontjában felidézett ítélkezési gyakorlat szerint értelmezett 6. cikke (1) bekezdése második tagmondatával.

EZ A C-630/23 ÜGY TÁRGYA!

A kúriai ítélkezési gyakorlat – melyet a mai napig fenntartanak – irányelvvel ellentétes vagy sem?

60 A kérdést előterjesztő bíróság hajlik annak megállapítására, hogy ez a helyzet áll fenn, mivel a jelen ügyben az árfolyamkockázatra vonatkozó tisztességtelen kikötést álláspontja szerint egyszerűen elhagyják az alapügyben szóban forgó lízingszerződésből, így e feltétel már nem jelent kötelezettséget a két fogyasztó számára. E szerződés így a 93/13 irányelv 6. cikke (1) bekezdésének második tagmondata értelmében vett „tisztességtelen feltételek kihagyásával is teljesíthető” a DH1 és a DH2 törvényben előírt átváltási mechanizmus révén, és ennél fogva e rendelkezés értelmében „változatlan feltételekkel továbbra is köti a feleket”.

61 Ugyanakkor a nemzeti jog által alkalmazott ilyen megoldás önmagában nem elegendő annak megállapításához, hogy valamely szerződés a 93/13 irányelv 6. cikke (1) bekezdésének második tagmondata értelmében „tisztességtelen feltételek kihagyásával is teljesíthető”.

Az EUB tehát leszögezte, nem a DH törvények szövege az irányadó, hanem annak szerződésre gyakorolt hatása.

62 E célból ugyanis bizonyítani kell, hogy – amint az a jelen ítélet 56. és 58. pontjában említett ítélkezési gyakorlatból következik – az érintett szerződés ilyen fennmaradása jogilag lehetséges, és hogy az nem jár azon túlmenő módosítással, mint ami az e kikötések elhagyásából ered, aminek hiányában e szerződés fennmaradása ellentétes lenne e rendelkezéssel.

63 Márpedig ha a kérdést előterjesztő bíróság korábban már megállapította – mint a jelen ügyben is –, hogy az árfolyamkockázatra vonatkozó kikötés határozza meg az alapügyben szóban forgó szerződés elsődleges tárgyát, és annak megszüntetése e szerződés érvénytelenségét vonná maga után, a szerződés fennmaradása jogilag nem tűnik lehetségesnek, amit ugyanakkor a kérdést előterjesztő bíróságnak kell adott esetben értékelnie (lásd ebben az értelemben: 2019. június 5-i GT ítélet, C-38/17, EU:C:2019:461, 43. pont; 2019. március 14-i Dunai ítélet, C-118/17, EU:C:2019:207, 52. pont).

Az „árfolyamkockázatra vonatkozó kikötés” nem az árfolyamkockázati tájékoztatás, hanem maga az indexálási mechanizmus. És e körben maga a Kúria is kijelenti: (A) az a szerződés elsődleges tárgya, (B) teljes semmisséget okoz.

64 Ezenkívül a Bíróság kimondta, hogy a nemzeti bíróság nem orvosolhatja a szerződésnek az abban szereplő valamely kikötés tisztességtelen jellegéből eredő érvénytelenségét oly módon, hogy e

szerződést érvényesnek nyilvánítja, és egyidejűleg módosítja annak pénznemét. A bíróság ilyen beavatkozása végeredményben e kikötés tartalmának megváltoztatását jelentené (2023. április 27-i **AxFina Hungary ítélet, C-705/21**, EU:C:2023:352, 41. pont).

- 65 Márpedig, ellentétben azzal, amit a kérdést előterjesztő bíróság sugall, ezt az értékelést nem kérdőjelezi meg a jelen ítélet 49. és 50. pontjában összefoglalt kiegészítő pontosítások, amelyeket a bíróság az általa végrehajtani kívánt „érvényessé nyilvánításra” vonatkozóan adott, és amellyel kapcsolatban jelzi, hogy adott esetben felválthatja azt az érvénytelenséget megállapító határozat meghozataláig „terjedő időre történő hatályossá nyilvánítással”.
- 66 Tekintettel ugyanis arra, hogy e további pontosítások szerint az ilyen megoldás végső soron azzal a következménnyel jár, hogy az árfolyamkockázatot és annak pénzügyi következményeit, amelyek eredetileg az árfolyamkockázatra vonatkozó kikötés alapján az érintett fogyasztókra hárultak, immár a hitelintézet viseli, meg kell állapítani, hogy ezek szükségszerűen e kikötés módosítását eredményezik.

67 Ebből következik, hogy nem állapítható meg, hogy a szóban forgó szerződés a 93/13 irányelv 6. cikke (1) bekezdésének második tagmondata értelmében a „tiszteességtelen feltételek kihagyásával is teljesíthető” lenne.

Tehát a Curia levonta azt a következtetést, hogy a DH1 tv. kiigazító rendszerének normaszövege valóban lehetővé tenné a maradék tartalommal való teljesítést. Ebből eredően logikus a Curia azon következtetése, hogy ergo minden ilyen szerződés teljes mértékben semmis.

- 68 Kétségtelen, hogy a Bíróság kimondta, hogy a 93/13 irányelv 6. cikkének (1) bekezdésével ilyen helyzetben nem ellentétes az, ha a nemzeti bíróság a szerződések jogára vonatkozó elvek alkalmazásával a szerződésben szereplő tiszteességtelen feltételt úgy semmisíti meg, hogy azt a nemzeti jog **valamely diszpozitív** vagy az ezen szerződés feleinek megállapodása esetén alkalmazandó rendelkezésével helyettesíti olyan helyzetekben, amelyekben e tiszteességtelen kikötés érvénytelenségének megállapítása arra kötelezi a bíróságot, hogy az említett szerződést teljes egészében semmisítse meg, és **ezzel a fogyasztót különösen káros következményeknek teszi ki, és így őt ezáltal bünteti** (lásd ebben az értelemben: 2019. március 26-i Abanca Corporación Bancaria és Bankia ítélet, C-70/17 és C-179/17, EU:C:2019:250, 56., 59. és 64. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

A Bankia ítélet így szól:

- 56 A Bíróság mindazonáltal már kimondta, hogy nem következik a jelen ítélet 53. és 54. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlatból, hogy olyan helyzetben, amelyben a szolgáltató és a fogyasztó között létrejött szerződés valamely tiszteességtelen feltétel elhagyása esetén nem teljesíthető, a 93/13 irányelv 6. cikkének (1) bekezdésével ellentétes az, hogy a nemzeti bíróság a szerződések jogára vonatkozó elvek alkalmazásával a tiszteességtelen feltételt úgy semmisíti meg, hogy azt a nemzeti jog valamely kiegészítő rendelkezésével helyettesíti olyan helyzetekben, amelyekben a tiszteességtelen kikötés érvénytelenségének megállapítása arra kötelezi a bíróságot, hogy a szerződést teljes egészében semmisítse meg, és ezzel a fogyasztót különösen káros következményeknek teszi ki, és így őt ezáltal bünteti (lásd ebben az értelemben: **2014. április 30-i Kásler és Káslerné Rábai ítélet, C-26/13, EU:C:2014:282, 80., 83. és 84. pont**).

- 57 E tekintetben a Bíróság megállapította, hogy **az ilyen helyettesítés a 93/13 irányelv céljára tekintettel teljes mértékben igazolt.** Ez ugyanis megfelel a 93/13 irányelv 6. cikke (1) bekezdésének, mivel e rendelkezés arra irányul, hogy a szerződő felek jogai és kötelezettségei tekintetében a szerződés által megállapított formális egyensúlyt a szerződő felek egyenlőségét helyreállító, valódi egyensúllyal helyettesítse, nem pedig arra, hogy a tisztességtelen feltételeket tartalmazó valamennyi szerződést semmissé nyilvánítsák (lásd ebben az értelemben: 2014. április 30-i **Kásler és Káslerné Rábai ítélet, C-26/13**, EU:C:2014:282, 81. és 82. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 59 Hasonló indokokból meg kell állapítani, hogy olyan helyzetben, amikor egy eladó vagy szolgáltató és egy fogyasztó között létrejött jelzálog-fedezetű kölcsönszerződés nem maradhat fenn valamely tisztességtelen feltétel elhagyását követően, amelynek szövege valamely, a szerződés feleinek megállapodása esetén alkalmazandó jogszabályi rendelkezésen alapul, a 93/13 irányelv 6. cikkének (1) bekezdése nem értelmezhető úgy, hogy azzal ellentétes az, hogy a nemzeti bíróság e kikötést e szerződés semmisségének elkerülése céljából a vonatkozó jogszabályi rendelkezésnek a szerződéskötést követően bevezetett új változatával helyettesíti, amennyiben a szerződés megsemmisítése esetén a fogyasztót különösen káros következmények érnék.
- 64 A fenti megfontolásokra tekintettel a C-70/17. és a C-179/17. számú ügyben előterjesztett kérdésekre azt a választ kell adni, hogy a 93/13 irányelv 6. és 7. cikkét úgy kell értelmezni, hogy egyrészt azokkal ellentétes az, hogy egy jelzálog-fedezetű kölcsönszerződés lejárat előtti megszüntetésére vonatkozó, tisztességtelennek minősített kikötést az annak tisztességtelenségét megalapozó elemek elhagyásával részlegesen fenntartanak, amennyiben azok elhagyása az említett kikötés tartalmának a lényegét érintő megváltoztatását eredményezi, másrészt ugyanezen cikkekkal nem ellentétes az, hogy a nemzeti bíróság úgy orvosolja az ilyen, tisztességtelen feltétel semmisségét, hogy azt azon jogszabály új, a szerződés feleinek megállapodása esetén alkalmazandó szövegével helyettesíti, amelyen e kikötés alapult, **amennyiben a szóban forgó jelzálog-fedezetű kölcsönszerződés az említett tisztességtelen feltétel elhagyása esetén nem maradhat fenn, és a teljes szerződés megsemmisítése esetén a fogyasztót különösen káros következmények érik.**

Marad tehát a Kásler-doktrína: (A) teljes semmisség, (B) csak a szerződéskötéskor is létező diszpozitív norma, (C) ha a fogyasztót meg kell óvni a különösen hátrányos következményektől, (D) és ezt a fogyasztó kifejezetten igényli.

- 69 E vonatkozásban hangsúlyozni kell, hogy **a szerződés teljes érvénytelenségének megállapítása következtében a fogyasztó helyzetére gyakorolt, az ezen ítélkezési gyakorlat szerinti következmények értékelése szempontjából a fogyasztó e tekintetben kinyilvánított szándéka döntő jelentőséggel bír** (2022. szeptember 8-i D. B. P. és társai [Devizában nyilvántartott jelzáloghitel] ítélet, C-80/21–C-82/21, EU:C:2022:646, 74. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 70 Márpedig a jelen ügyben, függetlenül attól, hogy létezik-e az említett ítélkezési gyakorlat értelmében a magyar jogban valamely diszpozitív vagy az érintett szerződés feleinek megállapodása esetén alkalmazandó rendelkezés, a két fogyasztó mind a kérdést előterjesztő bíróság előtt, mind pedig a Bírósághoz benyújtott írásbeli észrevételeiben egyértelműen kifejezte azon kívánságát, hogy az alapügyben szóban forgó lízingszerződést teljes egészében nyilvánítsák semmisnek. E körülmények között a jelen ügyben nem állapítható meg azon feltétel teljesülése, amely szerint a szerződés

egészének megsemmisítése folytán az érintett fogyasztókat különösen káros következmények érik, ami ahhoz szükséges, hogy a nemzeti bíróság a megsemmisített tisztességtelen kikötést a belső jogának valamely diszpozitív vagy az ezen szerződés feleinek megállapodása esetén alkalmazandó rendelkezésével helyettesíthesse (lásd ebben az értelemben: 2022. szeptember 8-i D. B. P. és társai [Devizában nyilvántartott jelzáloghitel] ítélet, C-80/21–C-82/21, EU:C:2022:646, 78. pont).

- 71 Másodsor, a Bíróság megállapította, hogy a 93/13 irányelv 7. cikkének (1) bekezdése nem képezi akadályát annak, hogy a tagállamok jogszabállyal vessenek véget a tisztességtelen szerződési feltételek fogyasztók és eladók vagy szolgáltatók közötti szerződésekben történő használatának, megőrizve ezzel e szerződések érvényességét, azzal a megkötéssel, hogy a nemzeti jogalkotó e vonatkozásban köteles tiszteletben tartani az ugyanezen irányelv 6. cikkének (1) bekezdéséből eredő követelményeket (lásd ebben az értelemben: 2019. március 14-i Dunai ítélet, C-118/17, EU:C:2019:207, 40. és 42. pont; 2021. április 29-i Bank BPH ítélet, C-19/20, EU:C:2021:341, 77. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 72 Ugyanakkor a Bíróság rendelkezésére álló iratokból nem tűnik ki, hogy a jelen ügyben létezne ilyen szabályozás az árfolyamkockázatra vonatkozó kikötést illetően, mivel a kérdést előterjesztő bíróság ennek keretében kizárólag az árfolyamrésre vonatkozó kikötésekkel kapcsolatos nemzeti jogszabályokra hivatkozik, amelyek célja az, hogy „a nagyszámú érvényes szerződés esetén a fogyasztókat mentesítsék az árfolyamkockázat jövőbeni viselése alól”.
- 73 E tekintetben a Bíróság megállapította, hogy az árfolyamrésre vonatkozó kikötésekkel kapcsolatos problémák orvoslására irányuló jogszabály fennállása nem érinti azt a vizsgálatot, amelyet a 93/13 irányelvre tekintettel az érintett szerződések más feltételei, mint például az árfolyamkockázatra vonatkozó kikötések tekintetében kell elvégezni (lásd ebben az értelemben: 2019. március 14-i Dunai ítélet, C-118/17, EU:C:2019:207, 46. pont; 2021. szeptember 2-i OTP Jelzálogbank és társai ítélet, C-932/19, EU:C:2021:673, 45. pont).

Annak következményeiről, hogy valamely szerződés a tisztességtelen kikötések kihagyásával nem teljesíthető

- 74 Az azon megállapításból eredő következményeket illetően, amely szerint a tisztességtelen kikötést tartalmazó szerződés a 93/13 irányelv 6. cikke (1) bekezdésének második tagmondata értelmében e kikötés kihagyásával nem teljesíthető, emlékeztetni kell arra, hogy a 93/13 irányelv nem szabályozza kifejezetten az eladó vagy szolgáltató és a fogyasztó között létrejött szerződésnek az abban foglalt tisztességtelen feltételek elhagyását követő érvénytelenségéből eredő következményeket. Ennélfogva a tagállamok feladata meghatározni az ilyen megállapítás következményeit, azzal, hogy az általuk e tekintetben alkalmazott szabályoknak összeegyeztethetőknek kell lenniük az uniós joggal, és különösen az ezen irányelv által követett célokkal (2023. június 15-i Bank M. [A szerződés semmisségének következményei] ítélet, C-520/21, EU:C:2023:478, 64. pont).
- 75 Ugyanakkor ebben az összefüggésben a Bíróság emlékeztetett arra is, hogy a tisztességtelen kikötéseknek a fogyasztókra való pusztán és egyszerű alkalmazhatatlanságának visszatartó hatást kell gyakorolnia, mivel ezen alkalmazhatatlanságból e fogyasztó ahhoz való jogának kell keletkeznie, hogy visszatérítsék számára az érintett eladó vagy szolgáltató által az ilyen kikötések alapján jogalap nélkül megszerzett előnyöket. A Bíróság megállapította tehát, hogy mivel az ilyen visszatérítési kötelezettség hiánya megkérdőjelezhetné e visszatartó hatást, hasonló visszafizetési kötelezettséget kell elismerni, amennyiben a fogyasztó és az eladó vagy szolgáltató között létrejött szerződés kikötéseinek tisztességtelen jellege nemcsak e feltételek semmisségét, hanem e szerződés teljes egészének

érvénytelenségét is maga után vonja (2023. június 15-i Bank M. [A szerződés semmissé nyilvánításának következményei] ítélet, C-520/21, EU:C:2023:478, 65. és 66. pont).

76 Ebből következik, hogy a jelzáloghitel-szerződések tisztességtelen feltételek megléte miatti semmisségének gyakorlati következményeire vonatkozó nemzeti szabályok uniós joggal való összeegyeztethetősége attól a kérdéstől függ, hogy e szabályok egyrészt lehetővé teszik-e a fogyasztó azon jogi és ténybeli helyzetének helyreállítását, amelyben az érintett fogyasztó akkor lett volna, ha nem köti meg e szerződést, másrészt nem veszélyeztetik-e a 93/13 irányelv által elérni kívánt visszatartó hatást (2023. június 15-i Bank M. [A szerződés semmissé nyilvánításának következményei] ítélet, C-520/21, EU:C:2023:478, 68. pont).

Ezzel cáfolható a Kormány, a Magyar Nemzeti Bank és a Bankszövetség azon kinyilvánított hazugsága, hogy csak egy adott szolgáltató lízingszerződésére vonatkozik az EUB ítélete.

77 Az ilyen jogi és ténybeli állapot helyreállítása érdekében az olyan lízingszerződés esetében, mint amelyről az alapügyben szó van, a fogyasztóknak egyrészt jogosultnak kell lenniük a hitelintézettől legalább az e szerződés teljesítése címén megfizetett havi törlesztőrészek és költségek visszatérítését, valamint a felszólítástól számított törvényes késedelmi kamatok megfizetését követelni (lásd ebben az értelemben: 2023. június 15-i Bank M. [A szerződés semmissé nyilvánításának következményei] ítélet, C-520/21, EU:C:2023:478, 74. pont).

78 Így a jelen ügyben nem elegendő, ha kizárólag az érintett hitelintézet által az árfolyamkockázatra vonatkozó kikötés alapján kapott összegeket térítik vissza a két fogyasztónak, amint azt a kérdést előterjesztő bíróság javasolja, mivel e fogyasztóknak – éppen ellenkezőleg – az alapügyben szóban forgó lízingszerződés alapján megfizetett havi törlesztőrészek és költségek teljes összegének visszatérítése jár.

Tehát nem a DH1 tv 3.§ (2) bekezdése utáni „rendezés” irreleváns, mint megoldás, hiszen az in integrum restitutio a követelmény.

79 Másrészt, ami az érintett eladót vagy szolgáltatót, vagyis a jelen ügyben a hitelintézetet illeti, az nem lehet jogosult arra, hogy a fogyasztóktól a lízingszerződés teljesítése címén a rendelkezésükre bocsátott vagyontárgy visszaszolgáltatásán vagy az annak megfelelő érték visszafizetésén túlmenő ellentételezést, valamint adott esetben késedelmi kamatok megfizetését követelje. Az a tény ugyanis, hogy e hitelintézetnek ilyen jogot biztosítanak, és ennél fogva az ahhoz való jogot biztosítják, hogy díjazásban részesüljön e fogyasztási cikk e fogyasztók általi használatáért, elősegítené azon visszatartó hatás megszüntetését, amelyet az eladókra vagy szolgáltatókra az e szerződés semmisségének megállapítása gyakorol (lásd ebben az értelemben: 2023. június 15-i Bank M. [A szerződés semmissé nyilvánításának következményei] ítélet, C-520/21, EU:C:2023:478, 76. és 78. pont).

80 Ezt az értelmezést nem kérdőjelezi meg a kérdést előterjesztő bíróság által említett azon követelmény, hogy biztosítani kell, hogy a kiszabott szankció „arányos legyen”. Egyrészt ugyanis a Bíróság kimondta, hogy azon szerződés érvénytelenné nyilvánítása, amelynek valamely feltétele tisztességtelen jellegét megállapították, nem minősül a 93/13 irányelvben előírt szankciónak (2024. május 30-i Deutsche Bank Polska végzés, C-325/23, EU:C:2024:453, 74. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 81 Másrészt, bár azon jogi és ténybeli állapot helyreállításának célját, amelyben az érintett fogyasztó az általa kötött szerződésben szereplő tisztességtelen feltétel hiányában lett volna, az arányosság elvének tiszteletben tartása mellett kell követni, ezen elvvel csak akkor ellentétes e szerződés egészének érvénytelenné nyilvánítása, **ha azon következmények objektív megközelítés alapján történő meghatározása, amelyeket valamely kikötés tisztességtelen jellegének megállapításából az e kikötést tartalmazó szerződés fennmaradásának kérdését illetően a nemzeti jog alapján kell levonni, mérlegelési vagy értelmezési mozgásteret hagy a nemzeti bíróság számára** (lásd ebben az értelemben: 2023. november 23-i Provident Polska ítélet, C-321/22, EU:C:2023:911, 85. és 86. pont).

82 Márpedig olyan körülmények között, mint amelyekről az alapügyben szó van, ki kell zárni az ilyen mozgáster fennállását, amint az a jelen ítélet 67. pontjából következik.

- 83 Amennyiben a kérdést előterjesztő bíróság úgy véli, hogy belső jogára tekintettel csak úgy lehetséges azon jogi és ténybeli állapot helyreállítása, amelyben az érintett fogyasztók a megkötött szerződés hiányában lettek volna, ha e jogot *contra legem* értelmezi, emlékeztetni kell arra, hogy ha a Bíróság ítélkezési gyakorlata egyértelmű választ adott az uniós jog értelmezésével kapcsolatos valamely kérdésre, a nemzeti bíróságnak meg kell tennie mindent, ami az uniós jog ezen értelmezésének érvényre juttatásához szükséges (2022. március 10-i Grossmania ítélet, C-177/20, EU:C:2022:175, 42. pont).

- 84 Márpedig a jelen ügyben az irányelvi rendelkezéseket illetően igaz, hogy azok önmagukban nem keletkeztetnek magánszemélyekre vonatkozó kötelezettségeket, következésképpen azokra önmagukban nem is lehet nemzeti bíróság előtt magánszemélyekkel szemben hivatkozni (2022. január 18-i Thelen Technopark Berlin ítélet, C-261/20, EU:C:2022:33, 32. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

85 Mindemellett a nemzeti jog uniós joggal összhangban álló értelmezésének elve a Szerződések rendszeréből következik, amennyiben lehetővé teszi a nemzeti bíróságoknak, hogy az előttük folyamatban lévő ügyek elbírálása során hatáskörüknek megfelelően biztosítsák az uniós jog teljes érvényesülését (2024. április 9-i Profi Credit Polska [jogerős határozattal befejezett eljárás újraindítása] ítélet, C-582/21, EU:C:2024:282, 61. pont).

- 86 E tekintetben a Bíróság több alkalommal kimondta, hogy kizárólag magánszemélyek közötti jogvita esetén a valamely irányelv által meghatározott kötelezettségeknek a nemzeti jogába való átültetése érdekében hozott rendelkezések alkalmazása során egy tagállami bíróság a nemzeti jogrend valamennyi szabályát köteles figyelembe venni, és azt a lehetőségekhez képest, az irányelv szövegét és célját figyelembe véve köteles úgy értelmezni, hogy az irányelv céljával összhangban lévő eredményre jusson (2022. január 18-i Thelen Technopark Berlin ítélet, C-261/20, EU:C:2022:33, 27. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 87 Kétségtelen, hogy a nemzeti jog uniós joggal összhangban álló értelmezése ezen elvének vannak bizonyos korlátai. Így a nemzeti bíróság azon kötelezettségét, hogy a belső joga irányadó szabályainak értelmezésekor és alkalmazásakor figyelembe kell vennie az irányelv tartalmát, az általános jogelvek korlátozzák, továbbá e kötelezettség nem szolgálhat a nemzeti jog *contra legem* értelmezésének alapjául (2014. április 30-i Kásler és Káslerné Rábai ítélet, C-26/13, EU:C:2014:282, 65. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 88 Mindazonáltal a Bíróság azt is kimondta, hogy az összhangban álló értelmezés követelménye a nemzeti bíróságok azon kötelezettségével jár, hogy adott esetben módosítaniuk kell az állandó ítélkezési gyakorlatot, amennyiben az a belső joguknak valamely irányelv céljaival összeegyeztethetetlen értelmezésén alapul, és hogy – bírói hatalmuknál fogva – mellőzniük kell valamely felsőbb bíróság által elfogadott minden olyan értelmezés alkalmazását, amely e bíróságra nézve e jog értelmében kötelező lenne, amennyiben ezen értelmezés nem egyeztethető össze ezen irányelvvel (lásd ebben az értelemben: 2019. június 24-i Popławski ítélet, C-573/17, EU:C:2017:503, 78. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 89 Következésképpen valamely nemzeti bíróság nem tekintheti megalapozottnak úgy, hogy csupán azon okból kifolyólag lehetetlen a kérdéses nemzeti rendelkezést az uniós joggal összhangban értelmezni, hogy e rendelkezést korábban állandó jelleggel e joggal összeegyeztethetetlen módon értelmezték (2019. június 24-i Popławski ítélet, C-573/17, EU:C:2017:503, 79. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 90 Mindazonáltal abban az esetben, ha ez a lehetetlenség bizonyítást nyer, a két fogyasztónak – mint a nemzeti jog uniós joggal való összeegyeztethetlensége miatt sérelmet szenvedett feleknek – lehetőséget kell biztosítani arra, hogy az 1991. november 19-i Francovich és társai ítéletből (C-6/90 és C-9/90, EU:C:1991:428) eredő ítélkezési gyakorlatra hivatkozzanak annak érdekében, hogy adott esetben kártérítést kapjanak (lásd ebben az értelemben: 2022. január 18-i Thelen Technopark Berlin ítélet C-261/20, EU:C:2022:33, 41. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 91 A fentiek összességére tekintettel az első és a harmadik kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 93/13 irányelv 6. cikkének (1) bekezdését – ezen irányelv 7. cikkének (1) bekezdésével összefüggésben – úgy kell értelmezni, hogy e rendelkezés nem teszi lehetővé annak megállapítását, hogy a devizában nyilvántartott olyan lízingszerződés, amely az e devizához kapcsolódó árfolyamkockázatot az érintett fogyasztóra hárító kikötés mint tisztességtelen kikötés elhagyása folytán érvénytelenné vált, az első rendelkezés értelmében „a tisztességtelen feltételek kihagyásával is teljesíthető”, ha e szerződés olyan nemzeti jogszabály hatálya alá tartozik, amely az ilyen szerződés érvénytelenségének jogkövetkezményeként azt írja elő, hogy e fogyasztót kizárólag a tisztességtelen kikötés hátrányos hatásai alól kell teljes mértékben mentesíteni, miközben e szerződés többi elemének érvényessége és kötelező jellege fennmarad. Ilyen esetben, mivel az említett szerződés az említett kikötés kihagyásával nem maradhat fenn, az említett rendelkezések azon jogi és ténybeli állapot helyreállítását írják elő, amelyben az említett fogyasztó ugyanezen szerződés hiányában lett volna.

A Kúria Pfv.VI.20.548/2025/6. sz. alatti előzetes döntéshozatali indítványa jogegységi eljárás lefolytatásához:

A Kúria egyszerűen semmibe veszi az EUB C-630/23 ítélet (és az ott feltüntetett ítélkezési gyakorlat) azon megállapításait, mely az indexálási mechanizmus alkalmazásának tisztességtelenségéből eredő semmisség megítélése (Perenicova-ítélet szerinti eljárás) és a szerződések végső soron teljes érvénytelensége következik.

Ahogy az fentebb bemutattam, a Kúria csak és kizárólag az un. átláthatósági elv (árfolyamkockázati tájékoztatás hiánya) sérelme miatti semmisségre koncentrál, így egyenes szándékkal korlátozza az EUB ítélet közvetlen anyagi jogi hatályát.

A Kúria a 2.a. felvetésnél szűkíti az alkalmazási kört, holott a DH1 tv. 3.§ (1) bekezdésében foglalt megdönthetetlen törvényi vélelem és a 4.§ (1) bekezdésében foglalt megdönthető, de meg nem döntött törvényi vélelem folytán az összes DH törvény hatálya alá tartozó szerződés semmis:

1. § (1) E törvény hatálya a 2004. május 1. napja és az e törvény hatálybalépésének napja között kötött fogyasztói kölcsönszerződésre terjed ki. E törvény alkalmazásában fogyasztói kölcsönszerződésnek minősül a pénzügyi intézmény és a fogyasztó között létrejött deviza alapú (devizában nyilvántartott vagy devizában nyújtott és forintban törlesztett) vagy forint alapú hitel- vagy kölcsönszerződés, pénzügyi lízingszerződés, ha annak részévé a [3. § \(1\) bekezdése](#) vagy a [4. § \(1\) bekezdése](#) szerinti kikötést is tartalmazó általános szerződési feltétel vagy egyedileg meg nem tárgyalta szerződési feltétel vált.

Márpedig, ha a törvényi vélelmek miatt a fenti szerződések semmisek, akkor azok nem lehetnek még semmisebbek az árfolyamkockázati tájékoztatás hiányossága miatt. Másfelől az EUB C-630/23 ítélet alapján a DH1 tv. 3.§ (2) bekezdésében foglalt behelyettesítés az uniós jogot sérti a védelem szintjére gyakorolt negatív hatás miatt.

Azt azonban ki kell emelni, hogy az előzetes döntéshozatali indítvány 4. oldalán mégis foglalkozik az alábbi kérdéskörökkel:

- a) érvényessé nyilvánítás, mint lehetséges jogkövetkezmény
- b) kölcsönszerződés esetén nem lehetséges az eredeti állapot helyreállítása
- c) a DH2 tv. kizárja az eredeti állapot helyreállítását

Ezzel eljut a Kúria – szándéka ellenére is – oda, hogy a törvényi vélelmek miatti semmisség esetén nem lehetséges a DH1 tv. 3.§ (2) bekezdés szerinti orvoslás.

[23] Részösszegzésként elmondható, hogy a Bíróság ítéletei nem hagy kétséget afelől, hogy a tisztességtelen szerződési feltételek jogkövetkezményeit a tagállami jogoknak kell szabályozni. A C-630/23. számú ítélet megállapításai szerint a tagállami bíróságnak olyan a tagállami jog szerinti jogkövetkezményt kell alkalmaznia, amely lehetővé teszi **azon jogi és ténybeli helyzet helyreállítását, amelyben a fogyasztó a tisztességtelen feltétel hiányában lenne**: a fogyasztó számára biztosítani kell az eladó vagy szolgáltató jogalap nélküli, a fogyasztó kárára az említett tisztességtelen feltétel alapján való gazdagodásának visszatérítéséhez való jogot. Mindebből két következtetés biztosan levonható: egyrészt **sui generis uniós jogkövetkezmény nincs**, másrészt a Bíróság döntése alapján **a döntéssel érintett körben nem alkalmazható jogkövetkezményként a szerződés érvényessé vagy hatályossá nyilvánítása, tekintve, hogy ezeket a Bíróság olyan megoldásnak tekinti, amely a szerződés módosítását eredményezi**. Mindemellett a magyar DH törvényekre és joggyakorlatra figyelemmel azt is rögzíteni kell, hogy a Kúria gyakorlata szerint kölcsön-, illetve

pénzügyi lízingszerződések esetén nincs helye az eredeti állapot helyreállításának, ezt egyébként a DH2 törvény fentebb elemzett rendelkezései is kizárják. Hozzá kell még tenni azt is, hogy a magyar jog az érvénytelenség jogkövetkezményei körében nem alkalmazza a jogalap nélküli gazdagodás szabályait, ennek csak egyfajta szubszidiárius tényállásként a mindenkor anyagi jogszabályban említett esetekben lehet helye. Az itt összefoglalt szempontokra figyelemmel a felülvizsgálati tanács az alábbiak szerint foglalja össze a jogi álláspontját.

Tehát a Kúria egyértelműen és világosan észlelte, hogy a Bíróság ítélkezési gyakorlata és a Kúria eddigi gyakorlata ellentétes. A Kúria úgy hiszi, hogy nem dőltek meg az MNB árfolyam behelyettesítésére vonatkozó nézeteik, hiszen:

[30] E megállapításból – és a Bíróság megfogalmazásából (C-630/23. számú ítélet 39. pont) is – következően nem valamennyi deviza alapú szerződés tekintetében általában a deviza alapúság miatti „automatikus” jogkövetkezményt értelmezett a Bíróság, tehát változatlanul irányadó az a szabály, hogy az érvénytelenség jogkövetkezménye akkor és azokban az esetekben merül fel, amikor a szerződési kikötést az eljáró bíróság tisztességtelennek nyilvánította. Ez a feltétel a jelen felülvizsgálat alapjául szolgáló ügyben a jogerős közbenső ítéletre figyelemmel fennáll.

Az EUB döntése azért nem automatikus minden ilyen szerződésre kiterjedően, hiszen az adott perbírósnak kell elkülönítenie a részleges és teljes érvénytelenséget. Ha előbbi áll fenn, az eredeti állapotot kell helyreállítani, ha utóbbi, akkor a rPtk. 239.§ (2) bekezdése alapján a szerződés maradék feltételekkel teljesítendő.

Ez azt eredményezheti, hogy 3 millió pernek kellene lefolytatódnia, hogy a DH1 tv. 3.§ (1) bekezdése és a DH1 tv. 4.§ (1) bekezdése csak részleges vagy teljes semmisséget okoz. A magyar jogalkotó ott tévedett, amikor részleges semmisségre utalt, mégis a tiltott behelyettesítés mellett döntött.

[32] Miután a C-630/23. sz. ügyben előzetes döntéshozatalra feltett kérdések (1 a) és 1 b) pontja) a magyar szabályozás szerinti érvénytelenségi jogkövetkezmények – a DH törvények hatálya alá tartozó esetekben az érvényessé nyilvánítás és a hatályossá nyilvánítás – uniós joggal összhangban álló alkalmazhatóságára, a 3. kérdés pedig sui generis uniós jogi alapon levont (vagy az uniós jogból levezetett) jogkövetkezmény lehetőségére vonatkozott, és a Bíróság ítéletének rendelkező részében kimondta, hogy a 93/13 irányelv 6. cikkének (1) bekezdését ezen irányelv 7. cikkének (1) bekezdésével összefüggésben úgy kell értelmezni, hogy „...e rendelkezés nem teszi lehetővé annak megállapítását, hogy a devizában nyilvántartott olyan lízingszerződés, amely **az e devizához kapcsolódó árfolyamkockázatot az érintett fogyasztóra hárító kikötés mint tisztességtelen kikötés elhagyása folytán érvénytelenné vált, az első rendelkezés értelmében „a tisztességtelen feltételek kihagyásával is teljesíthető”, ha e szerződés olyan nemzeti jogszabály hatálya alá tartozik, amely az ilyen szerződés érvénytelenségének jogkövetkezményeként azt írja elő, hogy e fogyasztót kizárólag a tisztességtelen kikötés hátrányos hatásai alól kell teljes mértékben mentesíteni, miközben e szerződés többi elemének érvényessége és kötelező jellege fennmarad.** Ilyen esetben, mivel az említett szerződés az említett kikötés kihagyásával nem teljesíthető, az említett rendelkezések azon jogi és ténybeli állapot helyreállítását írják elő, amelyben az említett fogyasztó ugyanezen

szerződés hiányában lett volna.”; az ilyen helyzetekben levonható jogkövetkezmények köre leszűkül, és ha van az uniós joggal összhangban álló, a magyar joggal nem contra legem jogértelmezéssel levonható, a C-630/23. ítélet 77-79. pontjaiban körülírt jogkövetkezmény, ez a Kúria fentebb ismertetett joggyakorlatától való eltérést kell eredményezze.

- [35] A tagállami jognak **olyan jogkövetkezményt kell tartalmaznia, amely lehetővé teszi azon jogi és ténybeli helyzet helyreállítását, amelyben a fogyasztó a tisztességtelen feltétel hiányában lenne** (C-630/23. számú ítélet 45. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat): a fogyasztó számára biztosítja az eladó vagy szolgáltató jogalap nélküli – a fogyasztó kárára az említett tisztességtelen feltétel alapján való – gazdagodásának visszatérítéséhez való jogot (C-630/23. számú ítélet 46. és 48. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

[46] A fogyasztókkal kötött szerződésben szereplő, a szerződés fő tárgyát érintő tisztességtelen (az árfolyamkockázatra vonatkozó) kikötés miatt az egész szerződés megdől, az teljes egészében érvénytelenné válik.

- [53] Ha a kölcsönszerződés olyan tisztességtelen szerződési feltétel miatt érvénytelen, amely a szerződés főszolgáltatásának minősül, a teljes szerződés semmis, ezért annak járulékos biztosítékai is megdőlnék. Ha az érvénytelenség nem orvosolható, érvénytelen szerződés felmondással való megszüntetésére nem kerülhet sor.

Igen érdekes, hogy a Kúria – a fentiekkel ellentétben – a C-630/23 ítélet megszületése óta csak és kizárólag olyan ítéleteket hozott meg, melyek irányelvet sértőek, és a C-630/23 ítélet hatályát korlátozzák a DH törvények kiigazító célja érdekében.

Mivel az összes olyan bank és faktor cég, mely olyan szerződések alapján érvényesít jogot a fogyasztókkal szemben, mely a DH1 tv. 1.§-nak hatálya alá tartozik a hozzájuk forduló fogyasztókkal közölte, őket nem illeti meg semmilyen jog a hitelezőkkel szemben és a hitelezőkre nem is vonatkozik az EUB ítélet hatálya, fel kell vetni a kérdést:

- a) Az MNB és a Bankszövetség, illetve a Kormány miért van szándékosságban az uniós jog tagadását illetően?
- b) A Kúria fenti előzetes döntéshozatali indítványában foglalt jogelveket miért csak akkor kezdi alkalmazni, amikor a praxisomba tartozó C-932/19, C-705/21 és C-630/23 ítéletek kimondták a kúriai ítélkezési gyakorlat és a banki tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat uniós jogot sértő jellegét?

Mivel történetileg levezethető a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat, a magyar állam azt fedező tevékenysége és a magyar bírói kar uniós jogot rendszerszinten tagadó szerepe, alappal merül fel azon kartell jogi léte, mely az EUMSZ 101. cikke és 102. cikke sérelmével folytatja tevékenységét.

Kérem tehát a GVH és a Legfőbb Ügyészség eljárását

Tagyon, 2025. június 29.

Tisztelettel:

dr. Marczingós László